(فهرست تلخيص النصايح)

صحيفه

صحيفه	سطر	خطا	صواب
٠٣	٢٥	بملتسه	بملته
١٧	٠٨	ولواخلق	ولواحق
٣٥	٢٤	فى الناز	فى النار
٣٦	١٦	بغفر	يغفر
٣٨	١٣	الـه	الله
٣٩	٠٨	صحايه	صحابه
٣٩	١٤	حسبندر	حسيندر
٤٠	٢٥	بعده	بعد
٥٠	٢٤	مجوع	مجموع
٥٢	٠٧	جنك	چنك
٥٢	٠٧	خير	خبر
٥٢	٠٨	رجه	زجه

※ عارف معنوی شارح مثنوی صاری عبد الله افندی حضرتلرینك ※
※ نصیحة الملوك ترغیبا لحسن السلوك اسمیله تسمیه ایدرك ※
※ سلطان محمد خان بن السلطان ابراهیم خان ※
※ حضرتلرینه تقدیم ایلیوب مؤخراً شاعر ※
※ ماهر تائب افندی مرحومك خلاصه ※
※ ایدوب تلخیص النصایح نامیله ※
※ سلطان احمد خان بن السلطان ※
※ محمد خان حضرتلرینه ※
※ تقدیم ایلدیکی ※
※ کتاب حکمت ※
※ نصابدر ※

(تلخيص النصايح)

(بسـم الله الرحمن الرحيم)

خورشيد جهانتاب حمد وثناى رب عظيم * زيب بخشاى نه طارم مقاصد ومطالب * وماه كيتى فروز تصليه وتسليم رسول كريم * زيورنماى افق جملهٔ مأرب قلندقد نصـكره * (وتلك الايام نداولها بين الناس) * مبتغا سنجه مربع نشين اورنك سلطانى اولان خواقين آل عثمانك هر برى عهد خـلافتلرنده اوقات عليه وساعات سنيه لرين حفظ حدود وثغور و بلاد * و دفع مواد ظلم وفساد و رفع لواء غزا وجهاد * وقمع بناء كفر وعناد * وانتظام احوال عباده مصروف قيلوب محافظـهٔ بيضهٔ اسلام ومعاهدهٔ احكام احكامـه جد تام * وتمشيت دين حنيف نبوى * وتقويت شرع شريف مصطفويده اهتمام تمام ايله خدمت بيت يزدان * وحمايت مدينهٔ فخر جهان تاج ابتهاج دولتلرى * واقامت صلوات خمس وجمعه وعيدين * دواج ديباج سلطنتلرى اولمغين * خيرات جليله لرى صحائف روزكارده

(مسطور)

مسطور * ومبرات جميله لرى صفايح ليل ونهارده مذكـور اولوب * (من كان له دعوة مستجـابة فليد خرها الاولى الامر) * مفهـومى اوزره دوام دولت وقيام عز وشـوكتلرى دعواتنه مداومت مقتضاى ديانت و باعث ذكر جميل اولان اثار ايله اوصاف جليله لرين نشر واشاعت لازمهٔ دأب عبوديت اولمغين * فاضل كامل * عالم عامل عارف معنوى * شارح مثنوى (بيت) كروه اهل حقك دلپسندى * وحيد الدهر عبدالله افندى * طيب الله تعالى ثراه * وجعل الجنة مثواه * اكتساب رضـاى رب الارباب ايچـون تعليم مراسم معدلت * وتفهيم لـوازم سلطنت داعيه سـيله جنت مكان فردوس اشيان * مرحوم ومغفورله غازى سلطـان محمد خان بن سلطان ابراهيم خان عليهما الرحمة والغفران حضرتلرينـه * نصيحة الملوك * ترغيبا لحسن السلوك اسميله معنون ومرسوم جمع وتأليف ايتدكلرى كتاب لطيف كه ايكى باب اوزره مبتنيدر (باب اول) امـور دنيا (وباب ثانى) احـوال عقبايى محتويدر * مضمون سعادت مشحونى حاوى فحاوى تفاسير واحاديث وآثار * ومزاياى عبرت نمونى مشتمل مواعظ ونصايح واخبار اولوب * خلاصهٔ مافى الباب اقصاى مرام انام اولان وسائل نيل سعادت واسباب دخـول جنتى مشعر ومبنى اولمغـين * فرائد فوائدى على وتيرة الاجمال سلك تحريره كشيده قلنـوب مستند وسادهٔ خلافت * ومتكئ اريكهٔ سعادت * مهر سپهر سلطنت وسپهر مهر مكرمت * خديو خداوندان جهان * وكزيدهٔ خواقين دوران * مفخر دودمان عثمـانى * ومظهر عواطف ربانى شهنشاه صاحب وقار * پادشاه كردون اقتدار * مدار امن وامان عباد * و باسـط موائد عـدل و داد سر يره شناس مهام امـور انام * ودقيقه دان خفاياى خواص وعوام * سزاوار ديهيم جهاندارى و رونق فزاى اورنك شهريارى المبتهج بخدمة الحرمين الشريفين والمؤيد بتأييد دين نبى الثقلين السلطان ابن السلطان ابن السلطان احمد خان ابن السلطان محمد خان ابد الله تعالى ايام دولته وايد بنيان سلطنته حضرتلرينك ركاب همايون شوكتمقرونلرينه عرض واهدايه جسارت و بوايكى بيت ايله تمهيد مقدمات معذرت اولندى

(جاءت سليمان يوم العرض نملته * بنصف رجل جراد كان في فيها)

(ترنمت بفصيح القول واعتذرت ۞ ان الهدايا على مقدار مهديها)

۞ الباب الاول فى بيان احوال الدنيا وما يتعلق بها ۞

۞ فصل الاول در ذكر لزوم خليفهٔ خداى تعالى ۞

مستفتحان اسرار بدايع فطرت اولان اصحاب فطنتك علم شريفلرينه پوشيده دكلدر كه مشيت ربانيه وقدرت سبحانيه ايله خاك آدم مختلف اولمغله اولادى دخى قد وقامت ولون وصورت وشكل وهيئاتده بربرينه مغاير اولوب برفحواى كريمهٔ ۞ ولقد خلقكم اطوارا ۞ تجليات جماليه وجلاليه ده متفاوت الدرجات اولدقلرى جهتدن مقاصد ومطالبده بحسب المراتب مختلفه وافعال واقوال وعقائد واحوالده تباين ايله كيمى مظهر جمال ومنبع محاسن خصال وكيمى مصدر جلال ومعدن قبايح اعمال اولوب وخلقتده مدنى بالطبع اولمغله اشخاص انساندن هر برينك انتظام احوالى شخص اخرك وجودينه محتاج اولديكه من حيث المشارب هر برى بر كارى اختيار ايله مشاغل دنيويه دن هر كسك مصالحنك اتمام واكمالى ميسر اوله پس بين الناس اخلاق رديه حسبيله منازعات ومخاصماتك وقوعى امر مقرر اولمغله حكمت بالغهٔ ربانيه بونك اوزرينه جاريه اولديكه ميان خلايقده بر حاكم عادل ومصلح كامل نصب اولنه تاكه اعمال اولاد آدم واحكام احكام اشغال اهل عالمده على نهج الصواب قوت فصل الخطاب ايله اجراى حكومت ورقاب ضعفايى ايدىٔ تعدىٔ اقويادن صيانت ايدوب زمان عدالت عنوانده خلق جهان سايه نشين دوحهٔ امن وامان اولهلر فلهذا (آدم عليه السلام) اولاد واحفادى قرق بيك عدده بالغ اولدقده بوسنت سنيه اجراسى ايچون تقلد حكم وسلطنت ايله مستند وسادهٔ خلافت اولوب امانت عظماى حكومتى قبول وامر حقه تسليم ومثول ايله اجراى احكام شرع رب انامه قيسام وحفظ حدود قواعد اسلامه حسن اهتمام ايدوب عالم نظام وانتظام بولدى نبوت ايله سلطنت ابتدا حضرت آدم عليه السلامده جمع اولوب زمان انتقاللرينه قريب اولادندن شيث عليه السلامى حفظ امور دين واخرت ايچون ولى عهد ايدوب كيومرثه امور دنيا ومملكتى وديعه ايتمكله شيث عليه السلام وارث نبوت وكيومرث اول ملوك

ارض

ارض اولدى بعد ذلك (موسى عليه السلام) هلاك فرعوندن صكره على اختلافات الروايات قرق سنه مقدارى بنى اسرائيله حكومت ايلدى بيت المقدسى دست عمالقه دن نزع وتخليصه وحى الهى صادر اولمغله بنى اسرائيلى جانب اريحايه كتوروب عمالقه ايله محاربه يه كمر بستهٔ عظيمت اولدى كيت لشكره تحصيل وقوف ايچون تفحص ايلدكده جملهٔ بنى اسرائيل اون ايكى سبط وهر برسبطك بر حاكمى اولوب هر حاكمك تحت حكومتنده نسوان وصبياندن ماعدا يوز يكرمى شر بيك مرد اسرائيلى اولديغى حضور نبوت پناهلرينه عرض قلندى اول عسكر دريا مثالى صحراى تيه ده برفحواى نظم كريم ۞ نوال من وسلوى ۞ ايله ضيافت ايتمشيكن افراط حب خدا ايله كندولره دنيا ومافيهادن برمرتبه استغنا كلمشيديكه مدت مزبوره ده نه سوار اوله جق اسب ونه آسايش ايده جك منزللرى وارايدى قنده اخشام اولسه انده غنوده اولورلرايدى فناده بقا احتياريله قوت يومه دخى اقتدارلرى اولميوب صباح ومساده بنى اسرائيل بطريق المناو به اطعام ايدرلرايدى كذلك (يوسف عليه السلام) دخى فرمان فرماى مصر اولديغى نكاشتهٔ كتب سيردر (مرويدركه) يدى سنه درنفسم بندن نان شعير تمنا ايدر محتاجينه موافقت ايچون هنوز مساعده ايلمدم شايد مصرده برآج ومحتاج اوله كه اشغال حكومت ايله احوالندن خبردار اولميوب موقف قيامتده معاتب اولم بيوردیلر مع هذا عامهٔ انام مغتنم سماط كرم وانعاملرى ايدى انبياء عظامدن نبوت ايله سلطنتى جمع ايدنلرك برى دخى (داود عليه السلامدر) كما قال الله تعالى ۞ ياداود انا جعلناك خليفة فى الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله ۞ (مرويدركه) داود عليه السلام شهر فلسطينده متكىٔ وسادهٔ خلافت ايكن كثرت بنى اسرائيلدن تعجب ايدوب عددلرى محاط علم شريفلرى اولمغيچون قراونواحى يه عرفا ونقبا كوندروب نيچه شهور وايام تعداده اهتمام ايتديلر عاقبت شمار وحسابدن عجز ايله فراغت اولنوب بيرون كنجايش تعداد ايدوكلرين عرضه داشت نادىٔ خلافت پناهى ايتدكلرنده استغراب ايله مستغرق درياى فكرت ايكن وحى الهى صادر اولديكه يا داود اول زمانكه خليل ابراهيم عليه السلام ذبح اسمعيله

مباشرت قيلمشدی اول عزيمت صادقه سی موافق رضای شريفم اولمغين بن دخی
اكثار نسلنه وعد ايدوب روی زمين سنك اخفادكله برمرتبه مزين اوله كه هيچ كس
تعداده قادر اولميه ديمشيدم اما چونكه انلرك كثرتی سنی اعجاب ايدوب انلر دخی
كثرت و بركاتی كندولردن بيلوب خودبين اولديلر حكم وارادتم اقتضا ايلديكه
تقليل كثرت ايچون بنی اسرائيلی بربلا اصابتی ايله مبتلا قيلم وحيی اعلام ايله كه
انلری اوچ بلاميانده مخير قيلدم بری بودر كه اوچ ييله دك برقحط عظيم مستولی
اوله وبری بودر كه اوچ آی برعدوی بی رحم مسلط اوله وبری دخی بودر كه
اوچ كونه دك برطاعون عظيم حواله قيلم هرقنغيسنی مراد ايدرلرسه آماده اولسونلر
حضرت داود عليه السلام دخی بنی اسرائيلی جمع ايدوب تبليغ رسالت قيلدقده
ايتديلر ای رسول پروردكار جناب خلافت مدارلری قنغيسنی اختيار ايدرسه
بزم دخی مختارمزدر جناب نبوت پناه بيورديلر كه بلای قحط مستلزم ذهاب مراحم
ومستوجب قطع ارحامدر تسلط عدوی قويده خود شماتت عظيمه مقرر بنم
خاطرمده جلوه كر اولان بودر كه علت طاعون جمله دن اهون اوله بنی اسرائيل
دخی سمعا وطاعته ديوب مترقب ظهور حكم ربانی اولديلر حضرت داود عليه
صلوات الله الودود علماء يهود ايله صخرة اللهده چهره سای خاك نياز اولوب
نالش وفريادة آغاز ايلديلر بامر الله تعالى اوچنجی كون برطاعون عظيم اصابت
ايتديكه طلوع افتابدن هنكام غروبه دك حددن افزون ارواح بدندن جدا اولوب
احياء بقيه موتايی ايكی آيه دك انجق دفن ايتديلر چونكه دعای داود وانين آمين
اخبار يهود اجابت قرين اولوب اول بلای نازل مندفع وزائل اولدی غافر
الذنب ومجيب الدعواتك شكرانهٔ رحمتی ايچون داود عليه السلام بنفسه واشراف
بنی اسرائيلك هربری بكتفه سنك كش اولوب بناء بيت المقدسه مباشرت ايتديلر
برآدم مقداری مرتفع اولدقده وحی الهی شرفياتهٔ صدور اولديكه يا داود سعيكز
مشكور وشكركز مقبولدر من بعد بنادن فارغ اولكز كه اومعبد جليل الشانك
اكمال واتمامی سليمان قولميك وابستهٔ دست اهتماميدر پس داود عليه السلام دخی
برموجب فرمان رب الانام بنادن فراغت ايدوب حين وفاتنه دك بيت المقدسده

اول حال ناتمامی ايله عبادت حقه قيام ايلدی بنای بيت المقدسه شروع ايتدكلرنده
علی رواية يوز يكرمی ياشنده اولوب اقدام اعوام سن شريفلری معارج ازمنه دن
يوزقرقنجی قدمه يه اعتلا ايتدكده مرغ روح قدس اشيانلری رحمت حياتبخش
جانستانله رياض رضوانه طيران ايلدی فرزند ذوی الاحترامی سليمان عليه السلام
وراثت كامليه ايله سرير خلافته جلوس ايدوب سلطان انس وجان اولدی ❊ وورث
سليمان داود ❊ قول كريمی وفقنجه وراثت تامه ايله بلانقصان وخلل وارث اكمل
اولديغندن ماعدا حق جل وعلا مواهب لايتناهی سندن اولقدر احسان
وعطا ايتديكه كتائب كواكب شمارنی مناكب ريح رخايه سوار ايدوب بركون
بركيجه ده طی مسافهٔ دوماهه ايله جو هوادن اقطار زمينی كشت وگذار ايدرلرايدی
وفهم كفتار مرغانی احسان ونطق هوام زمينی تعليم وبيان ايتمكله هرنه تكلم
ايدرلرسه بيلوردی وطوائف عفاريت وجنيانه اذن خدای تعالى ايله هرنه فرمان
ايدرسه اطاعت وانقياد ايدوب امرين يرينه كتورررلرايدی هرچند كه حكم
سليمانيدن انحراف ونكول وتخلف وعدول ايتسه لر انواع عذاب وعقوبته كرفتار
اولورلرايدی زيرا امر مالك الملك ايله هربرجن وعفريتك اوزرينه برملك
مؤكل اولوب انلر ملائكه يی كورمزدی هرقنغيسی فرمان شريفلرندن روكردان
اولسه ملكلر اللرنده اولان آتشدن تازيانه ايله اوروب احراق ايدرلرايدی ومطبخلرنده
هركون اون ايكی بيك اغنام وبقور ذبح واون ايكی بيك طباخ طبخ طعام
واخضار نان ايدوب عامهٔ عالميانی ضيافت واطعام ايدرلرايدی بويله ايكن ذات
ستوده صفاتلری اكثر ايام صائم اولوب كوندزلر تخت اوزره زنبيل باف اولوب كيجه
ايرشدكده زنبيل بهاسندن ايكی دانه ارپه اتمكی الوب كورستانه كيدردی تاكه
انده برمسكين بولوب اول نان پاره يی برلكده ييوب بعد الافطار شكر پروردكار ايله
مسكين جالس مسكينا رب اغفر لهما ديو نياز ايدردی تفاصيل احواللرين كتب
تواريخ وسير حاوی اولمغين طی اولنوب قصهٔ افتتانلری بيانی ايله اكتفا اولندی

❊ قصهٔ فتنهٔ سليمان عليه السلام ❊

حق سبحانه وتعالى حضرت سليمانك امتحان وابتلايه مبتلا اولدوغين كتاب كريمنده

انبا و بعد الافتنان توبه و انابتن انها ایدوب بیورر که ✲ والقینا علی کرسیه جسدا ثم اناب ✲ اکرچه کرسیء سلیمانی یه ملقی اولان جسد خصوصنده روایات مختلفه اولوب ابو منصور ماتریدی روایات مز بوره نك اکثرنه التفات ایتمامشدر ولیکن اکثر کتب وتواریخده باخصوص تفاسیرده نقل وروایت و مستعینه حصه و نصیحت اولمغله زبان خامهء مشکین عمامه ایله علی الاجمال روایتدن ایکیسی نقل اولندی بر روایت اوزره جسد ملقی اولان سلیمان علیه السلامك ولد مکرملرینك جسد میتندن عبارت اولور بو قصهء غریبه نك غایت اجمالی بودر که سلیمان علیه السلامك بر فرزندی وجوده کلوب حب جبلیء پدری ایله صیانت و حمایتنه اهتمام بیوردیلر بر کون ضمیر انورلرنده بو ملاحظه جلوه کر اولدیکه جائز که اشرای طائفهء جنیان بر تقریب ایله ایصال ضرر و کزند ایده لر معقولی محافظه ایتمکدر دیو اول باکورهء شجرهء نبوتك حفظ و حراستنی ابرار جنیاندن بعض اخیارك کتف کفالت و کنف صیانتلرینه ودیعت ایتمشیدی غالبا داخل حد توکل اولمدقلرینه بناء مرضیء بارکاه کبریا اولمیوب بافرمان حی لایموت ملك الموت روحنی قبض ایدوب جسدین کرسیء سلیمانی اوزره القا ایلدی وهب بن منبه روایتی اوزره فتنهء مز بوره انتزاع ملك سلیمانیدن عبارتدر بو اجمالك نوعما تفصیلی بودر که بر کون سلیمان علیه السلام زمانه جزایر بحرا حضردن بر جزیره ده صیدون نام بر پادشاه شرك پناه واردر دیو عرضه قیلنوب اکثر اوقات شریفلری غزا و جهاده مصروف اولمغین اول جزیره یی اوساخ او ثاندن تطهیر ایچون جیوش جوشن پوش دریا جوش و جنود سروش رعد خروش ایله دریایی مانند سحاب جناح ریاح ایله عبور و جزیره یه نزول ایدوب اهالیسنی طعمهء شمشیر ایتدیلر لیکن پادشاهلرینك جمال فایق صاحبی جراده نام بر دختری اولمغله حضرت سلیمان انی اسلامه دعوت اولدخی اجابت ایتدیکی ایچون بروفق نحن نحکم بالظاهر حبالهء نکاحه قید ایتدی وحسن و جمالده نادرهء دهردن اولمغله جمله دن زیاده انکله الفت و موانست ایلدی اول دختر بد اختر بر تقریب ایله جنیان سنك تراشیاندن برینه پدری صورتنی دوزدروب تسکین آتش حسرت ایچون کاه و بیکاه نظر ایدردی جبلتنده شیوهء

پت پرستی دن اثر اولمغله کیدرك خلوت خاصنده اول صورته پرستش ایدر اولدی قرق کونه دك کیمسه خبردار اولادی بعد مرور اربعین زبدهء اصفیا آصف بن برخیا قصه دن اکاه اولمغله حضرت نبوت پناهی انباه ایتدکده درحال واروب صورت منحوثه یی شکست و جراده یه لایقنه کوره عقوبت ایتدکدنصکره معذرت ذله ایچون بر فضای خالیده چهره سای نیاز اولوب هزار ندامت ایله بر فحوای ✲ ثم اناب ✲ توبه و استغفار ایدوب راجیء مغفرت کردکار و متمنیء عفو و غفران غفار اولدی عادت شریفلری بویله ایدیکه آوان نقض وضوده و احیان تقرب نسوانده خاتم سلیمانی ام ولدلرندن امینه نام خاتونه ودیعت ایدوب مراسم آداب حفظ خاتمی صیانت ایتمکله اندن غیره اعتماد ایتمزدی پس اول کون انجامه ایریشوب آفتاب رو پوش پرده غروب اولدقده حرم سرایلرینه عزیمت و تجدید وضویه نیت ایتمکله عادت مألوفه لری اوزره خاتمی امینه خاتونه امانت ایدوب سراپردهء وضویه کتدی انلر وضویه مشغول ایکن صخر جنی شکل سلیمانی یه تمثل ایله کندویی امینه یه آشکار ایدوب خاتمی طلبکار اولدقده بلاتردد تسلیم ایتمکله فی الحال درانکشت ایلدی و سریر سلیمانی یه جلوس ایدوب حکومته باشلدی سلیمان علیه السلام وضویی بعد الاتمام چقوب امینه دن خاتمی استدکده امینه خاتون بتقدیر قادر بشرهء سلیمانی ده نوعما تغیر کورمکله جنیاندن بری شکل سلیمانی یه تمثل ایتمشدر ملاحظه سیله سلیمان ایدوکن بیلیوب ای نامحرم سن کیمسن خاتمی خود صاحبی آلوب کتدی دیو عنف ایتدی سلیمان طشره چقوب صورت حالی کوردکده دار الخلافهء نبیده پرستش صنمه جرأت ایدن دخترك شأمتی زمام سلطنتی قبضهء اقتدارندن الدوغن بیلوب اول غافر الخطیئاته مناجاته باشلدی حکم و ارادت جناب کبریانك اولدوغنه کمال تیقنلری وجود شریفلرینه تزلزل کتورمیوب قضایه تسلیم و رضا ایله ساحل بحره واروب اجرتله صید ماهی ایدنلرك خدمتنه ایجار نفس ایلدی صیادلر دخی برای اجرت خدمت بهر روز ایکیشر سمك تعیین ایتدیلر برین تبدیل نان و برین غدای تن ایچون بریان ایدردی از یجانب صخر جنی قرق کون ایچنده خلاف آداب نبوت دثار نیجه اوضاع

نامهموار ایتمکله آصف بن برخیا واشراف اصفیا خبیر واکاه اولدقلرنده صنحرجنی
فرار ایدوب انکشتنده اولان خاتمی دریایه القا ایلدی درحال بر ماهی یودوب
قدرت حق ایله دامه طوتلدی صیادلر دخی دستور معهود اوزره ماهیلرایجندن
برای اجرت ینه ایکی سمك ویرمکله کفاف ایچون برینك شکمن شکافته قیلدقده
خاتم سلیمانی لمعه پاش اولمغین درانکشت ایدوب سجدهٔ شکر ایلدی وصنحرجنی‌یی
اخذ واتباعیله برسنك سیاه ایچنده حبس ایدوب دریایه اتدی وکما کان پیرایه بخش
تختکاه سلطنت اولدی کما فی الاول طوائف انس وجن وو خوش وطیور کردن بستهٔ
اطاعت اولدیلر

﴿ حکمت ﴾

ضمائر ارباب بصائره نهفته اولمیه که کاه وقوع محنت برسببدن اولور وکاه اسبابدن
بریله اولمیوب فاعل مختارك محض قدرتندن وقوعه کلوب نیجه حکمت خفیه سی
اشکار اولور خصوصا انبیا واصفیا قتنده نعمت دنیانك وجودی ایله عدمی مساوی
اولمغله نه حصولی ایله ممنون ونه زوالی ایله محزون اولورلر انتزاع ملك سلیمانی
دخی سلطنت دنیویه جهتندن اولمیوب اللهك عبد و رسولی اولدیغی جهتندن
ایدوکن اظهار در باخصوص زوال ملك ایله قوهٔ کلیهٔ سلیمانی تغیرپذیر اولمیه جغنه
علم الهی شامل اولمغله نفس سلیمانینك هرحالده توکل واعتماد واطمینان وانقیادنی
محك افتنانده امتحانله عیان ایلدی

﴿ موعظه ﴾

نفوس انسانیه نك اختلافنه بناء حضرت مالك الملك جل شانه حکمت شامله سندن
ایکی منصب تهیهٔ بیوردیکه بری نبوت بری سلطنتدر منصب نبوتك تصرفنه
نفس وهواده لیاقت اولمامغله اجسام مطهرهٔ انبیاء علیه السلامده ظهور ایدوب
سلطنت صوریه نك اکتسابی قدرت انسانیه دن بیرون اولمغله برفحوای ❊ تؤتی الملك
من تشاء ❊ دیلدیکنه اعطا ایلدی اکرچه بنی ادم امر خلافته مستعد خلق
اولنمشدر اما مشیت الهی تعلق ایتمدکجه براحد کمال قوت وکثرت خزائن ودولت ایله
بالغ رتبهٔ خلافت ونائل اورنك سلطنت اوله مز نبوت تشریعیه لرینه سلطنت

صوریه منضم اولان رسل کرام انبیاء مذکورینه ر علیهم السلام ولایت باطنه ایله
خلافت ظاهره یی جمع ایدن اولیاء فخام خلفاء راشدین اعنی چهار یار کزیندر
رضی الله تعالی عنهم سر حکومت وحقیقت سلطنت بونلرك وجود بهبودلرنده
ظهور ایدوب ادای مراسم حقوقده بذل مقدور بیورمشلردر که سیرت حسنه لری
سلاطین عظام وخواقین ذوی الاحترامه برهان باهر اولوب کتب تواریخده ثبت
اولنان سیر انبیا واولیایی مطالعه ایتدکجه ❊ لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب ❊
مصداقنجه احکام سلطنت انبیادن عبرت بین واسلوب حکمت خلفادن
حصه مند اولوب حکومت اهل اسلامی سرمایهٔ تجبر وشوکت سلطنتی نفس
وهوایه شبکه ایتمیه لر که هوای نفس ایله اولان احکام سبب تخریب عالم وهرج مرج
احوال بنی ادم اولدیغندن ماعدا باعث خسران وندامت اولور فلهذا حق
سبحانه وتعالی ❊ فاحکم بین الناس بالحق ❊ فرمانیله میان خلقده برحاکم محق لزومنی
اعلام ومتابعت هوا منتج عذاب نیران ایدوکنی افهام بیورمشدر وحضرت سلیمان
علیه السلام جناب رب الانامدن ملك وسلطنت تمناسنه توجه ایتدکده اولا
❊ رب اغفرلی ❊ و بعده ❊ وهب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی ❊ دیو طلب ملکدن
مقدم طالب مغفرت اولمشدر ایمدی رتبهٔ ولایتك قدری و فتنه سلطنتك
خطری بلمك لازمدر زیرا طریق حکومتده استقامت وشرع وسنته موافقت
ایدرسه برسعادته مصادف ایدر که غایتی جنان اما متابعت هوا ایله سقامت ایدرسه
برشقاوته مبتلا اولور که ماوراسی خسراندر عند التحقیق حکومتدن اعظم برامر
افخم یوقدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر که روز جزاده عندالله تعالی
مرتبه جهتندن افضل عباد اللهه قلبی رقیق وخلقه رؤف وشفیق اولان سلطان
عادلدر که قولی صادق وحکمی شرعه موافق اوله خصوصا حق جل وعلی امام
عادله اطاعتی کندونك ورسولنك اطاعتی سلکنه منضم قیلوب ❊ اطیعوا الله واطیعوا
الرسول واولی الامر منکم ❊ فرمانیله سلطانك اطاعتنی خلق جهانك اوزرینه واجب
قلمشدر زیرا ملکك بقاسی دین ایله ودینك قوتی ملك عادل ایله در اما عدل دخی
مستلزم احسان اولمغین ❊ حضرت عمر ❊ رضی الله تعالی عنه ❊ یجب علی الوالی

ان یضیف الی عدله الاحسان * بیورمشدر اکر ولاته مجرد عدل کفایت ایده ایدی
حق تعالی عدله احسانی مقرون قیلوب * ان الله یأمر بالعدل والاحسان * بیورمزدی
تحصیل ملك و دولته سبب عدل وانصاف وجلب قلوب رعیته باعث لطف
واحساندر زیرا هوا کیر اوج عزت اولان همای همایون بال دولت دانهٔ عدل
وانصافدن غیره قید وچینهٔ لطف واحساندن اوزکه ایله صید اولمز فلهذا
خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم عدل واحسانله متصف اولان سلاطین جهان حقنده
السلطان ظل الله فی الارض بیورمشدر * العقل رأس کل سعادة * مصداقنجه
عدل واحسانه دخی عقل لازمدر زیرا عدل واحسان عقلك کمال قوتندندر کمال
عقل ایسه اشیایی کماهی کورمك وحقایق بواطن اموری ادراك ایله ظاهرنه غره
وفریفته اولمامقدر

لمنشئه

(متصفدر عدل ایله احسانله ✵ حضرت خان احمد عالی تبار)
(عهد عدلنده جهان آسوده در ✵ حبذا سلطان کردون اقتدار)
(بویله تحریر ایلمش اوصافنی ✵ لوح چرخه خامهٔ حکمت نکار)
(آب روی دولت عثمانیان ✵ شاه عادل سایهٔ پروردکار)
✵ عز واجلالن جناب کبریا ✵
✵ بردوام ایتسون الی یوم القرار ✵

فصل ثانی درذکر احوال خلفاء راشدین رضوان الله علیهم اجمعین

تفسیر بغویده قتاده وابن عباسدن مرویدر که اول سلطان اقلیم پرور عرب وعجم شهنشاه هژده هزار عالم صلی الله علیه وسلم فتح مکهٔ مکرمه ایله مغتنم اولدقلرنده بارکاه قاضی الحاجاته مناجات ایدوب ممالك روم وعجم وبلدان شرق وغرب عالم قبضهٔ تسخیرامت ظفر توأملری اولماسن استدعا ایتمکله اجابتی ایله مبشر اولوب اصحاب کرامه تبشیر ایتمشلر ایدی شهباز روح لامکان پروازلری کلشنسرای غیب هویتده جلوه ساز اولدقدنصکره خلافت ظاهره وباطنه لری من حیث الوراثة الکمالیة چهار یار کزین رضوان الله علیهم اجمعین حضراتنده اجتماع ایتمکله

علی الترتیب تشریف خلعت خلافت ایله پیرو اثر محمدی اولدقلرنده اثار اجابت صورت پذیر اولمغله احوال شرف مآللری ایله زمان سعد اقترانلرنده جلوه پرداز منصهٔ ظهور اولان فتوحات نصرت اشتمال بروجه اجمال بیانه شروع اولندی

درذکر خلافت ابی بکر صدیق رضی الله عنه

صدیق صدیق رسول مختار محرم حرم اعلان واسرار * ثانی اثنین اذهما فی الغار * خلیفهٔ اولای حبیب پروردکار افضل واولای مهاجرین وانصار ابو بکر صدیق رضی الله عنه حضرتلرینك اسم شریفلری عبد الله بن قحافه در رجالدن اسلامله شرفیاب اولهنك اولی ومعراج رسول اللهی تصدیق ایدهنك اولی ونفسنی رسول اللهه فدا قیلهنك اولی واصحابدن داخل جنت اولهنك اولی ومسندوسادهٔ خلافت اولهنك اولیدر رسول اکرم علیه السلام ذات ستوده صفاتلرین رأفت وشفقتده میکائل واسرافیل وابراهیم خلیل علیهم صلوات الله الجمیل حضراتنه تشبیه بیوروب اصحاب کرامك خصائل محموده لرندن فضله صدیقده بتمش ایکی صفات حمیده جمع اولمشدر دیو بیورمشلردر روات اخباردن مرویدر که حضرت خاتم نبوت علیه افضل التحیه نزهتسرای بقایه رحلت ایتدکدنصکره اعراب بادیه لباس جهل وحماقت ایله متلبس وادناس تردد وردت ایله متدنس اولوب اطاعت احکام شریعتدن نکول وطریق مستقیم سنتدن عدول ایله متوجه راه چپ انداز تفرقه وضلالت اولمغین صحابهٔ کرامك اشراف وکباری پریشان خاطر اولوب ماتم دینه مداومتله کوشه کزین عزلت اولدیلر ابو بکر صدیق توفیق رفیق اصحاب کزینی دعوت ایدوب ای اخوان صفا وای اصحاب محمد المصطفی اعراب بادیه اداب دین ایله مؤدب وتهذیب اخلاقله مهذب اولمیوب اغنام وانعام وسوائمدن استخراج زکات ایچون کوندریلن عمالهٔ اداء زکوتدن امتناع ایله عدم اطاعت وامر خدایه مخالفتلری مسموعکز اولمشدر حضرت مقدس نبوی تقویت دین مبینی جمله مزك رقبهٔ معاونتنه درعهد ایدوب بز دخی عهد قبول ایتمکله تأکید ایچون * واوفوا بالعهد ان العهد کان مسؤلا * قول کریمی نزول ایتدیکی معلومکز درشمدیکی حالده ارکان اسلامدن امر زکاتی تعطیل ایدن فرقه یه احکام احکام دین ایچون رأی

وتدبیر کز نه ایسه تبیین قیلکز دیدی صحابهٔ کزین دخی مقاتله ده نوعا عدم جواز ملاحظه سیله تأخیری تجویز ایله اعتذار ایدوب جماعت اعراب بی انقیادک کثرت سوادی محاط علم شریفکز در جائز که آتش فتنه لری باعث انواع رخنه اوله دیدیلر حضرت صدیق ایتدی ای اخوان واخدان عهد محمدیه دین مبینك ظهیر ومعینی اولان قادر بیچون حقیچون اول ناصر ومعینك عون ونصرتی شمدی دخی پرتو انداز انوار عنایت اولمق مقرردر برمصداق کریمهٔ * کم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله * غلبه ونصرت کثرت سواده کوره دکلدر قوة وقدرت جناب واهب الامالکدر اکر سز بکا بو بابده یار وفادار اولمازسکز بنم یار وفادارم عون خدای واهب الاقتداردر شکر وثنا جناب خالق الارض والسمایه که طائفهٔ طاغیه نك کثرت سوادندن ذره قدر تزلزل و کدرم یوقدر بعون الله تعالی فرد وتنها انلر ایله مقاومتدن روکردان اولمامق اوزره کمر بستهٔ عزیمت اولمشمدر یا بودر که انلره باذن الله تعالی غالب اولورم یاخود فی سبیل الله مقتول واجتهادم ایله مقبول اولورم دیو ختم کلام ایلدی اصحاب کرام دخی بو مهمك قیامنده اهتمام و بو امرك تمشیت واتمامنده تشمیر اقدام اقدام ایدوب شیر دلیر بیشه زار دلاوری هزبر کوهسار دمار آوری میدان وفاتك فریدی حضرت خالد بن ولیدی اختیار وسپهسالار ایتدیلر انلر دخی عون حقه توکل و ينصرك الله نصرا عزيزا قول کریمنه توسل ایله روبراه عزیمت اولوب فرقهٔ عندهٔ عصیان اندیشه یه ملاقات ایتدکده * وان جندنا لهم الغالبون * آیت کریمه سنك خورشید عون وعنایتی زمرهٔ مؤمنینك جباه صلابتلرنده پرتو انداز مهابت اولمغله منصور ومظفر اولوب بروفق مرام اخذ انتقام ایدوب تأسیس شرائط ارکان دین اسلام ایتدیلر

﴿ موعظه ﴾

بو مقالهٔ مشکین کلاله ضمننده سلاطین عدالت اشتماله حصهٔ عبرت مآل بودر که برنسنه که سبب اختلال ارکان شرع وسنت و باعث اعتلال بنیان دین و دولت اوله شجاعت وشجامت ایله ازاله سنه صرف همت وترك تکاسل وغفلت ایدوب جناب حقدن تمشیت طراوت دین ودولت ایچون مستمد عون وعنایت اوله لر

حقا که همت علیهٔ صدیقی اولمیوب اقامت رکن زکات متروك قالیدی الی هذا الحين صلاحه قرین اولمزدی (بیت) بلند همت وعالی نظر کرك آدم * که همتنه کوره کشیده اولور مقدار) حضرت صدیقك مدت خلافتلری على اشهر الاقوال ایکی یل سکسان بش کون اولوب سن شریفلری التمش اوچ سنه یه بالغ اولدقده اصح روایت اوزره هجرت نبویه نك اون اوچنجی تاریخنده جمادی الاخره نك یکرمی ایکنجی کونی لیلة الجمعه ده بين المغرب والعشا رحمت آباد رضوانه خرامان اولوب روضهٔ مطهره ده جنب رسول علیه السلامده دفن اولندیلر وامر خلافتی حین انتقاللرنده عمر بن الخطابه وصیت بیوردیلر رضی الله تعالی عنهما وعن اصحاب رسول الله اجمعين

﴿ در ذکر خلافت امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ﴾

اعدل اجلهٔ اصحاب اکمل ادلهٔ طریق صواب زینت افزای منبر ومحراب امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلرینك علوشان وسمو مکانلرین مبین شرفیافتهٔ ورود اولان احادیث واثار خارج حد شماردر * لو كان من بعدى نبيا لكان عمر * حدیث شریفی عظم شانلرین اشعاردر مسند وسادهٔ خلافت اولدقلرنده تاریخ هجرتك اون دردنجی سنه سنده لیالیٔ رمضانده جماعت ایله اداء صلوة تراویحی تقریر ومساجد شریفه یی قنادیل ایله تنویر ایتدیلرسنهٔ مز بوره ده دمشق فتح اولندی وقیصر عسکر جمع ایدوب هرموك نام محلده عسکر اسلام ایله محاربه یه اقدام ایتدکده ابو عبیدة الجراح وخالد بن ولیدك اهتماملری ایله کروه کفار طعمهٔ شمشیر خونخوار اولوب طبریه وحمص وحما ومعره وسلمیه ولادقیه وجبلیه وانطاقیه وانطرطوس وقنترین وحلب وسرمین واطراف حلبده نیجه قلاع وضیاع وحران و رأس العين ومرعش و قیصریه داخل قبضهٔ تسخیر غزات مسلمین اولدی بیت المقدسك فتحی بالذات تشریفلرین ایجاب ایتمکله واردقلرنده دست اقتدار لامع الانوارلرینه تسلیم اولندی وآخر ملوك عجم یزدجردین شهریار ایله کارزار ایچون خواص اصحابدن سعد بن ابی وقاص رضی الله عنهی عسکر اسلامه سردار ایتدیلر شهر قادسیه قربنده مقابلهٔ اعدایه وضع اقدام اقدام ایدوب کتائب کواکب شمار ایله همهمه زن میدان وغا اولدقلرنده سپهسالار

عجم اولان رستم نام برنابکار قرق بیکدن متجاوز کفار ایله لقمهٔ شمشیر تابدار
اولوب قادسیه شهرینی مقبوض ید اقتدار ایتدیلر وکشندهٔ ضحاك ماری اولان
فریدون جهانداردن عنعنه ایله عجم پادشاهلرینه یادکار قالوب میمنت ایله اعتبار
ایتدکلری درفش کاویانی ایله داستان قصه پردازان اولان مرصع ومجوهر علم
سرافراز دیرینه اشتهار علمدار ایله سرنکون و خاکسار و داخل قبضهٔ جیوش
نصرت شعار اولدی لآلی و یواقیت ایله مرصع امتعهٔ عدیده ونقود وعروض
وتحف و یادکارك خمسی بعد الافراز میان غزاتده تقسیم اولندقده هر برغازی
یکرمی یدیشر بیك دینار حصه دار اولدی اموال خمس غنایم بیشمار اولمغله
بیت الماله کمال وسعت کلدیکی جهتدن رأی رزین اصحاب کزین ایله اشراف
مهاجرین وانصار و اصناف مسلمین ابرار تعیین ارزاق ایله مرزوق و بهره دار
اولدیلر ضبط اسامی ایچون دفترادنی واوسط واعلا اعتباریله جزیه و خراج
زمین وضع ومقدر اولدی وسعد بن ابی وقاص لشکر ظفر اختصاص ایله تختکاه
کسرای بخت انتکاس ودولت انتقاص اولان مداین شهرینه ارسال اولنوب
ساحل نهر دجله یه واردقده کشتی وکشتیبان یوغیکن یا علی یا عظیم یا حلیم
یا علیم اسماء شریفن ورد زبان ایدرك مانند بساط سلیمانی راکب مناکب
آب روان اولوب اول نهر سریع الجریانی بادوزان کبی کذران ایتدیلر دیدهٔ
روزکار دیدهٔ یزدجرد شهریارده بوکار خارق العاده بدیدار اولدقده قراره عدم
اقتدار ایله تارمار وجانب حلوانه فرار ایلدی واکاسرهٔ اعجامك نیجه دهردن
مدخر اولان خزاین بیشماری غزات اسلامه میسر اولوب خمس ایچون افراز
اولنان طقوز بیك عدد شترکردن فرازی احمال انواع نقود واموال ایله مالامال
دار الخلافه یه ارسال و بیت الماله ادخال ایتدکدنصکره هزبران کهسار وغا یعنی
جیوش رعدخروش مؤمنین اصفیا بلاتکاسل حلوانی فتح ایدوب سوس و تستر
ورماوند ونهاوند و دینور همدان و سجستان ودالغان و کشوراهواز و تکرید
وموصل وشهرزور ورقه و رها وخابور وجابیه وری وندوالری و برلبس ونیسان
ونصیبین وازربایجان و قزوین وشیراز واصفهان وکارزون وقاشان و قوم

واصطخر وطبرستان وخراسان ومضافات هندستاندن اولان کرمان ومکران
واسکندریه وطرابلس مغرب ومصر ونوبه و بربزمین وعسقلان وعموریه
و بالجمله مذکور الاسم اولمیان نیجه امصار و بلدانك کیمی صلحا وکیمی عنوة
تاریخ هجرتك اون دردنجی سنه سندن یکرمی ایکی تاریخنه کلنجه زمان خلافت
میمنت اثرلرنده فتح و تسخیر اولندی عهد عدالتلرنده اقطار ولایته کمال لطافت
ورعیته فوق الحدر فاهیت و دین اسلامه غایت قوة ومتانت حاصل اولدی
مدت خلافتلری اون ییل التی آی بش کون اولوب هجرة نبویه علیه نسایم
التحیه نك یکرمی اوچنجی تاریخنده حج شریفه واروب مناسکی بعد الاتمام مدینه یه
رجعت وقدم نهادهٔ اقامت اولدقدنصکره ماه ذی الحجه نك یکرمی التنجی کونی
هنکام صبحده مسجد شریفه واروب بعد الاقامه امامت صلوة فجره مباشرت
ایتدکده مغیره بن شعبه نك اسمی فیروز وکنیه سی ابولولو برعبد سیه روی بدخوی
خنجر سم پرور ایله اوچ یردن اوروب مجروح ایتمکله اوچ کون سرنهادهٔ وساده
احتضار اولوب سلخ ماه ذی الحجه ده فائز عز شهادت اولدیلر جسد لطیف پاك
طینتلری روضهٔ مطهرهٔ خاتم الانبیاء علیه السلامده جنب ابی بکر صدیقده دفن
اولندی رضی الله عنهما وعن اصحاب رسول الله اجمعین الطیبین الطاهرین

﴿ در ذکر خلافت حضرت عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنه ﴾

ثقات رواة الاخبار درج صحفتده درج ایتدکلری اشهر کفتار بودرکه انوار بیضهٔ
ایمان مرآت اصفیاء صدیقده درخشان اولدقدنصکره اریکه نشین تسلیم ورضا
عابدترین اصحاب صفا ثالث شیخین اقدم ختنین کنج انوار حیا وایمان مرتب ساز
آیات قرآن امیر المؤمنین عثمان بن عفان رضی الله عنه قلادهٔ توحید ایله زینت افزای
کردن جان خلان مؤمنین ایله جنان ایمانده خرامان اولدیلر شان سعادت
نشانلرنده وارد اولان احادیث شریفه فضائل جلیله لرینه برهان قاطع البیاندر
حضرت عمر رضی الله عنه تعیین خلافتده عدم وصیت رسوله موافقت ایله کیمسه یی
استخلاف ایتمیوب عثمان وعلی وزبیر وسعد و طلحه وعبد الرحمن رضی الله تعالی
عنهم حضراتنك میانلرنده مشورتلرینه تعلیق ایتمکن بعد المشاوره عبد الرحمن

بن عوف رضی الله عنهك اجتهاد واختیاری اوزره حضرت عثمان رضی الله عنه
سنهٔ هجریه‌نك یکرمی دردنجی محرم الحرامك اوننجی یوم السبتده خلیفه
اولدیلر استقرار امر خلافت ایچون ابتدا عبد الرحمن وحضرت علی و زمرهٔ
مهاجرین وانصار ومسلمین ابرار بالجمله بیعت ایتدیلر یکرمی بشنجی سنه ده عهد
عمر رضی الله عنه ده فتح اولنان اهالئ مملکتده نیجه‌سی سالك مسالك مخالفت
اولوب ازجمله اسکندریه و دیار مصر خلقی عقد ایتدکاری عهدی شکست
ایتمکله عمرو بن عاصی عساکر اسلام ظفر اختصاص ایله جانب مصره ارسال ایتدیلر
بعنایة الله تعالی اسکندریه و مصر توابع ولواحقی ایله ممالك اسلامیه‌یه ملحق
اولدیغندن غیری عبد الله بن ابی سرح وعبد الله بن نافع وعبد الله بن حصین
عسکر اسلام صلابت شعار و شجاعت کردار ایله مغرب زمینه واروب افریقیهٔ
افرنج و شهر شبطله وطونس واندلس و ولایت سودان ونیجه قلاع و بلدان
داخل قبضهٔ تسخیر مؤمنان واهالئ مملکت قبول اسلام ایله شرفیاب امن وامان
اولدیلر معاویه بن ابی سفیان دخی جنود اسلام و شیران دلیران خون آشام ایله
شامدن نهضت وغزوهٔ رومه عزیمت ایدوب سواحل رومده نیجه مملکت ایله
عمان بحرده جزیرهٔ قبریس وجانب برده ملاطیه و بوکا مانند بلاد رومدن نیجه
قلاع ومرزبوم فتح اسلام ایله موسوم اولوب بلدهٔ قسطنطنیه نهب وغارت وسبی
و خسارت اولنوب انواع غنیمت ایله اهل اسلامه کمال وسعت حصوله کلدی
وفارس واعجامك دخی اکثری نقض پیمانله سالك راه مهالك بغی وطغیان اولمغله
تکرار هر برینه جنك وحربده ماهر عسکر بهادر ارسال اولنوب جمله‌سی کماکان
منتظم سلك ممالك مسلمان اولدیغندن ماعدا نیشابور وقلعة الشیوخ و موقان
وازربایجان وجیلان و جرجان ومرو وهرات وخراسان واسطخر وبابل بلجمه
وساحل اردن واساورهٔ بحر و بحر الدر ومذکور الاسامی اولمیان بلدان وامصار
هجرتك اوتوز بش تاریخنه دك فتح کردهٔ مؤمنین نصرت دثار اولوب اموالده
کثرت وارزاقده برکت وخلقده وسعت برمرتبه‌ده ایدیکه اسارای مسبیه‌دن
بردختر پری پیکر اغرنجه بهایه صاتلوب صافنات جیاد یوزربیك درهمه دك بهاده

ازدیاد بولوب بر درخت خرما بیك درهمه دك اشترا اولندی قدوم میمنت لزوم
سعادت مرسوملری برکات ایله موسوم اولدیغندن قطع نظر میامن خصال
ومحاسن افعالده دخی سرافراز اقران اولوب شبهای درازده صبح نو رانداز ظلمت
کذاره دك ختم شریف ایله نماز قیلوب درکاه بی نیازه کریه وزاری ایله نیاز ایدردی
واهل مدینه‌یی اسلوب امارتدن اولان نعم نفیسه ایله ضیافت ایدوب ذات ستوده
صفاتلری صیام دهره مداومت وافطارده کاه خل ایله زیت وکاه پریان پاره ایله
قناعت ایدرلردی حاصلی احاسن محاسن شیملری بیرون کنجایش تقریر در اول ذات
مستجمع المحامد کمال زهد و تقوی وحلم وحیا جود وسخا ولطف وعطا ایله
محلی ایکن لوح قضا وقدرده نکاشته اولان امور مقدره‌نك ساعتی کلدکده لاجرم
ظهوری امر مقرر اولمغله بحسب الاقتضا زمان خلافتلرنده رونما اولان کثرات
تبدلات ولات وحکام بلاد سبب عادئ فتنه وفساد وباعث وبادئ رخنهٔ اساس
انقیاد اولدیغی جهتدن حکومتدن عزل اولنان ریاست معتادلرك خاطرلری
شکسته وجیاد متابعت بسته‌لرندن قلادهٔ مطاوعت کسسته اولمغله بالاتفاق خلع
خلافت ایچون جمعیت ومحاصرهٔ دار الامارته جسارت ایتدیلر خلاصهٔ کلام
مقال باعث ملال اولمغیچون اجمال اول ابو عبد الله بن ریاح ایله ابو قتاده رضی الله
عنهمادن مرویدرکه یوم حرب الدارده سعادتخانهٔ عثمانده حاضر ایدك اول آن
اشتعال نائرهٔ غوغاده سلاح ایله آراسته درتیوز عدد عبد مشتراسی وارایدی
دامن شرف پیرامنلرین دست تعرض اضداددن صیانت ایچون حلقه بند
جمعیت اولدیلر حضرت عثمان ایتدی‌ای زمرهٔ وفا انتما پنجهٔ قضادن بنی حمایته
سزده طاقت یوقدر ایمدی هرکیم سلاحدن عری وجنك وجدالدن بری
اولورسه دنیاده مالمدن آزاد وعقباده دخول جنت ایله دلشاد اولسون انلر دخی
جمیع اموری جناب حقه تفویض ایدوب کتدیلر بعد ازان امام حسن رضی الله
تعالی عنه حضور سعادتلرینه واروب والد ماجدلری حضرت علی کرم الله
تعالی وجهه دن ابلاغ سلام وتحیت وتعزیت بلیت ایله رخصت جوئ حمایت
اولدقده ای نور دیدهٔ جان وای جکر کوشهٔ نبی آخر الزمان اهراق دماء مسلمینه

نه حاجت بنی حالمله جناب حقه ودیعت قیلوب فراغت نشین خانهٔ سعادت اوله‌سزکه بولیلهٔ بشارت حلیهٔ وصلتده نورچشم خواب آلود آفتاب جمال نورتاب خاتم رسالت ایله مسعود اولوب فائزعز شهادت اوله‌جغم تبشیرایتدیلر دیو جواب و یروب وداع ایتدی

❊ حکمت ❊

حضرت عثمانك نزد ورود بلیه‌ده اولان تسلیم وقضایه رضالری امارت درجهٔ خلت ایتدوکنده شك وامتراء یوقدر زیرا ابراهیم خلیل علیه صلوات الله الجلیل رضا نشین کفهٔ منجنیق اولدقده جبریل سدره مکانت پرکشای امداد واعانت اولوب * هل لك من حاجة * دیدکده * اما الیك فلا * دیوب حقدن غیره عدم التجا وماسوادن استغناسن انها بیوردی همچنان حضرت عثمان دخی مانند خلیل الرحمن منجنیق بلا وسوزش اتش غوغایه رضا ویروب همچوناموس اکبر حسن ملك منظرك امدادندن استغنا قیلدی لکن عجب حکمتدر که ابراهیم نبی‌یه نار نمرودن نجات میسر وعثمان تقی‌یه بلای موروددن ممات مقدر اولدی نجاتله بقایه دلالت مماتله فنایه اشارت اولندی

❊ حکمت ❊

حضرت عثمان اون بریبل برآی اون درت کون مسند متکای خلافت اولوب اعوام سن شریفلری معارج سنیندن خطوات ایام ایله علی اختلاف الروایات طقسانجی درجه‌یه وضع اقدام ایتدکده هجرت نبویه‌نك اوتوز بشنجی سنه‌سی ذی الحجه‌سنك اون سکزنجی روز چهارشنبه و یاخود یوم جمعه‌ده سعادت خانه‌سنده بعد اداء الصلوة مصحف شریف اجوب سورهٔ آل عمران اواخرنده اثناء تلاوتده * الذین قال لهم الناس ان الناس قد جمعوا لکم فاخشوهم فزادهم ایمانا وقالوا حسبنا الله ونعم الوکیل * آیهٔ کریمه‌سن قرائت ایدرکن فرق کون خلقه بند جمعیت وحصار کردهٔ دارالخلافه اولان ارباب جور واذیتدن سواد بن حمران اصبحی و برروایتده رویان بن سرجان و یاخود بطریق الشرکه حلوتکاهلرینه کیروب شمشیر وخنجر ایله اوروب خون مشکفام شهادتلری

پیشکاهلرنده اولان کتاب ربانی‌ده مسطور * فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم * آیهٔ کریم الشانی اوزرینه چکیده اولوب بعد العصر خورشید انور روح مطهرلری اوجات درجات علیینٔ سرمدی بقایه اعتلا ایدوب جسد منورلری دماء ثیاب ایله مانند یاقوت احمر حش کوکب نام موضعده شب شنبه‌ده و یاخود یوم السبتده بعد الظهر صندوجهٔ قبرده ودیعت اولندی رضی الله عنه وعن اصحاب رسول الله اجمعین

❊ بعد از وقوع واقعه ❊

زوجهٔ عفت پناهلری پیراهن خون آلودلرین مروان ایله معاویه بن ابی سفیانه کوندروب واقع حال تفصیل و بیان اولندقده معاویه بالای منبره صعود واهالیٔ شامه اول پیراهن خون آلودی عرضه داشت عیون شهود ایتدکده نالش بسیاردن صکره اشراف وخواص شام قسم اکید تمام ایله قول وقراری بونك اوزرینه استقرار بولدیکه مادامکه قتلهٔ عثمان قصاص اولنمیه هیچ بری زنلری ایله صحبت وفراش خوابده استراحت ایتمیه‌لر بو اتفاقك اثری عهد خلافت علی کرم الله وجهه‌ده ظاهر اولوب نیجه قتال وجدال‌ه سبب اولدیغی تواریخ وسیرده نکاشتهٔ یراعهٔ تفصیل اولمغله طی اولندی اما بعض کتب قصص بی اعتبارده نیجه اقاویل واراجیف باطله تحریر اولنمشدر جمله‌سی کذب وافترادر حاشا قتل عثمانده حضرت علی‌یه و بعض اخیاره تهمت وسوء ظن و حضرت عثمانه تشنیع جائز دکلدر بو مقوله هذیاندن حفظ لسان ایدوب اعتقاد اهل سنت و جماعته اقتفا اولنمق کرك

❊ قطعه ❊

(بشنو حیا و سیرت عثمان که برنکرد ❊ در پیش روی دشمن قاتل سر از حیا)
(خاصان حق همیشه بلیت کشیده‌اند ❊ هم بیشتر عنایت و هم بیشتر عنا)

❊ در ذکر خلافت حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه ❊

فهرست مجموعهٔ سیاق ایمان اصحاب سید کائنات علیه افضل الصلواتده ترتیب اولنان اشهر روایات بودر که خلیلهٔ جلیلهٔ خیر الوری درهٔ تاج النساء خدیجة

الكبری رضی الله عنها حلیۀ نور ایمان ایله جلوه نما اولدقدنصکره پیشوای اصفیا
مقتدای اولیا رافع رایات رسول مجتبی موصوف * انا مدینة العلم و علی بابها * زوج
بتول ابن عم رسول هزبر غالب فی المحارب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله
عنه سکز یاشنده ایکن نور خورشید ایمان جبیننده ولایت لمعاننده درخشان اولوب
راه طریقت وحقیقتده انلر واصل اولدیغی درجات منیعه واوجات رفیعه یه هیچ
کس نائل اولمیوب اصول معارف و حقایقده اولان عبارات قدسیه لرینه مانند
هیچ احد تکلم ایتمامشدر کنیه لری ابو الحسن وابو الریحانتین و ابو تراب اولوب
جمله کنیه لرندن ابو تراب کندولره محبوبتر ایدی جلالت شان ومرتبۀ علو مکانلری
بنیاننده وارد اولان احادیث شریفه نك بالجمله اسانیدی ایله تحریری بو مجلده
کنجایش پذیر اولمامغین بعض مناقب علیه لری تقریری ایله اکتفا اولندی ثقات
رواة سیر واخباردن اولان ابن اسحق تقریری اوزره حضرت عثمان فائز عز شهادت
اولدقدنصکره مسجد رسول علیه افضل التحیه ده طلحه و زبیر واهالیٔ مدینه
واهل بصره و ابو عمر و روایتی اوزره مجموع مهاجرین وانصار وعامۀ مؤمنین
ابرار حضرت علی کرم الله وجهه یه بیعت ایدوب برقاچ کسنه تخلف ایتدیلر
مخالفین اعلام اولندقده بیعتلرینه جبر واکراه بیورمیوب * اولئك قوم قعدوا بالحق
ولم یقوموا مع الباطل * بیوردیلر معاویه ابن ابی سفیان ایسه کندو ایله معاشامده
اوانلر ایله موافقت ایتمیوب بیعته مخالفت ایتدیلر شجرۀ خلاف مثمر مشاجره ومصاف
اولوب صفین وقعه سنده اولان مقابله ومقاتله اکثر کتب سیرده مذکوردر
خصوصا خوارج ضلالات ولایح بالجمله طعمۀ شمشیر اولوب رهیاب رها اولنلر
اقل قلیل ایدوکی مشهوردر وقایع مذکوره نك ذکری دغدغه فرسای فهوم ضعفا
وخیرت افزای عقول عقلا اولمغین ترکی اولی کورلمشدر حاصلی بیعتدن تخلف
ایدنلرك اجتهادلری خطا وحق وصواب جانب مرتضاده اولدیغی مالا کلامدر
اول هزبر کهسار وغا حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلواتك مجموع
مشاهدنده موجود بولنوب هر محاربه ده شیرانه جنك ایله عرصه بزدی چشم
عدویه تنك ایتدیکی مسموع عامۀ انام وعظم شان وسمو مکانلری معلوم خواص

وعوامدر مرویدرکه برکون صحن پیکار وهنکام کارزارده بر پهلوانی زیر زانویه
آلوب قتل ایچون سل سیف ایتدکده پهلوان بیم جانله روی افتاب لمعانلرینه
توکوردی درحال تیغن درنیام ایدوب ازاد ایلدی پهلوان بو وضع غریبه
حیران اولوب تعجب کنان ایتدی ای شیر خداوای ابن عم مصطفی بنم کبی اژدرهایه
غالب اولوب مباشر قتل ایکن بندن صدور ایدن سوء ادب باعث تسکین نائرۀ
غضب اولمه نك وجهی ندر یا بنی واقف دسیسۀ ضمیر و یاخود اختیارم ایله طعمۀ
شیر شمشیر ایله شاه مردان بیوردیلرکه ای پهلوان شجعان هر کاره صدق عزیمت
وخلوص نیت ایله مباشرت ایدرم سنکه بنم رویمه خدواندازاولدك نفس بشریمه
حرکت ومزاجمه تغیر وحدت کلوب تهور طبیعت خلوص نیتم غارتنه مبادرت
ایتمکله ایتدیکم غزانك نصفی حق ونصفی هوای نفسم ایچون اولدی بر فحوای
* ولا یشرك بعبادة ربه احدا * عبادت حقده شرکت اخری سزا کورمیوب
نفس امارۀ مکاره یه ارغاما تیغی درنیام وسنی عفو ایله مقضی المرام ایلدم بو کلام
حیات بخش سعادت فرجامدن پهلوان خلوص اختصاصك قلبنده نور ایمان
پرتو انداز اولوب اتباعندن اللی نفره قریب مرد هدایت نصیب ایله شرفیافتۀ
دولت ایمان اولدی * منشۀ * اول پادشاه تخت ولایت مناقبی تحریر اولنسه
مفصل کتاب اولور خلاصۀ کلام بو قدر شجاعت و شهامت وسماحت وکرامت
ایله ایام خلافتلرنده برساعت راحت اولمیوب کاه وقعۀ جمل وکاه قصۀ غریبۀ
صفین ابتلاسندن نیجه محنت ومشقتلر چکوب خصوصا خوارج ایله محاربه مقرر
اولدقده هر جانبدن جنکه قادر بهادرلر طلب ایتمکله یمندن دخی اون نفر دلاور
کلوب ابن ملجم اول عشره نك بری ایدی بر روایتده محمد بن ابی بکر اطفاء نار
شرارۀ فساد خوارج بدنهاد ایچون فرسان مصردن حربه وضربه قادر یکرمی
نفر کارازما بهادر کوندردیکه انلرك بری عبد الرحمن بن ملجم مرادی ایدی کلان
بهادراندن هر بری پیشکاه امام الهدایه علی طریق الهدیه بردست آویز اهدا
ایدوب ابن ملجم دخی جبین سای خاك نیاز اولوب بر تیغ جوهریٔ کران بها عرض
ایلدی حضرت علی قبول ایتمیوب اعراض ایلدی ابن ملجم ایتدی ای شیردادل

سوار بغله کلان رفقانك هدایاسن قبول ایدوب بنم شمشیرمه عدم اعتبار ایله بنی شرمسار ایتدیکز باعث ندرحال انکه عرضه داشت اهدا ایتدیکم شمشیره سیوف عربدن اون عدد همتا بولنمز حضرت علی بیوردیلرکه بن سندن اول شمشیری نیجه قبول ایده‌ییمکه سن بندن مراد که انکله نائل اوله جقسن و بوریش سفیدی انکله خون الود شهادت ایده جکسن ابن ملجم ایتدی ای حیدر کرار حاشا که بندن بو کردار بدنمود اراوله بن خود سنك محبتکه ترك اخوان و دیار ایله سفر اختیار ایتدم

قطعه

(حاش لله کیم سکا بن یار ایکن اغیار اولم ❋ نقض پیمان وخلاف عهد ایدوب غدار اولم)
(آرزوی دولت دنیاو دین ایتمزمیم ❋ استرمی خاطرم عالمده برخوردار اولم)

حضرت خلافت پناه بیوردیلرکه بلی اول نیت ایله کلدك لکن عنقریب مقام حب و وفاقدن بادیهٔ بغض وشقاقه کیده جکسن ولاجرم بو کار ناهموار سنك الکدن بدیدار اوله جقدر ابن ملجم ایتدی ای امام همام مفیض النور بو فعل قبیح بندن صدور ایده جك ایسه رجا ایدرمکه حسن اختیارم ایله بنی قتل واعدام ایده‌سن امام عدالت اختصاص ایتدی هنوز سندن موجب اقتصاص برشی ظاهر اولمدین بن سکا نیجه قصاصه قادر اولورم انجق بوخصوصك جلوه پرداز منصهٔ ظهور اولمسی مرایای ضمیرمده نمایاندر بو رتبه‌ده تیقنلرینك وجهی بودرکه غزوهٔ عسرده واقع سفر ظفر اثرده منازل توقفدن برمنزلده نخلستان بنی مدلجدن بر درخت خرما سایه‌سنده عمار بن یاسر رضی الله عنه ایله غنوده لحاف استراحت ایکن جنبش نسیم محرك رمیم اولمغله قبا و دستارلرین دامن خاطر ارباب ضمائر کبی آلودهٔ غبار ایلمش قرین حال نور افتاب اسمان رسالت علیه نسایم التحیه پرتو انداز عنایت اولوب پای رفرف سای لامکان پیمالری ایله تحریك و بیدار ایدوب حضرت علی‌یه ❋ مالك یا اباتراب ❋ دیو نوازش بسیاردن صکره بیوردیلرکه بدترین اشقیا کیملر ایدوکن بیلورمیسن امام علی جبین سای زمین تواضع اولوب الله و رسولی اعلمدر دیدی بیوردیلرکه اشقیای عالم ایکی بدطینتدر

بریسی عاقر ناقهٔ صالح اولان قذار بن سالفدرکه اشقیای اولیندر بریسی دخی بدترین اشرای اخریندرکه میزاب تیزاب غدر اولان شمشیر زهر ابدار ایله سکا شربت شهادت ایچورسه کرکدر دیوب حلیهٔ دیباجهٔ جمال اولان لحیهٔ مبارکهٔ نورا شمالنه اشارت بیوردیلر ❋ مقاله طرازان ❋ صحایف اثار اولان ثقاة رواة الاخبارده ابن ملجمك امام علی‌یه واقع اولان کیفیت قصد کزندنده اختلاف بسیار واردر لکن اشهر اقوال وقایع نویسان اخبار بودرکه حرب نهرواندن صکره بقیة السیوف اولان غلاة خوارجدن برك بن عبدالله التمیمی وعمرو بن بکر السعدی نام ایکی شقیٔ نابدید ابن ملجم غوی و پلید ایله عاقد بند خلقهٔ صحبت اولدیلر وآتش زنهٔ افکار بدنژادلری ایقاد هیزم خباثت نهاد نیتی ایله کاه عیوب عمال ولایت تعدادینه اشتغال وکاه سرکذشت کشتکان نهروانه انتقال ایدوب بالاخره ختم کلام بدفرجاملری بومرتبه‌ده انجام بولدیکه بوقدر سفك دماء رجال و باعث اشتغال نیران وبال علی ومعاویه وعمرو بن عاصدرکه حب ریاست ایله سالك راه ضلالت اولمشلردر مادامکه بونلرك قنادیل حیاتلری سنك فلاخن روزکاردن شکست اولمیه شفاء صدور میسر دکلدر دیدیلر (بیت) باطل همیشه باطل بیهوده‌در ولی ❋ مشکل بودرکه صورت حقدن ظهور ایده) پس اول اشراء برکشته روزکارلری طغیان سیل ضلالت غرقهٔ طوفان شقاوت ایتمکله نائل ثواب آخرت اولورز زعمیله سیوف ستمکارلرین زهر ابدار ایدوب ابن ملجم مهم علی‌یی و برك بن عبدالله کار معاویه‌یی وعمرو بن بکر قتل عمرو بن العاصی ذمت بدهمتلرینه الوب ماه رمضانك فلان کیجه‌سی بواوچ کسنه‌نك رشتهٔ حیاتلرین تیغ اهتمام ایله قطع ایدوب هر بریمز فدائیلق ایله مشهور جهان اولمق کرك دیوب قدم کفالته طوردیلر وحیات وعقارب کبی سوراخ کیندن چیقوب وادیٔ شقاوته دوشدیلر وشاهراه اطاعتی قویوب سمت چب انداز غوایته کتدیلر برك بن عبدالله خارجی شامه واروب منتهز فرصت اولدی وشب هفدهم رمضانکه معهود اولدقلری کیجه‌در مسجده واروب زخم زن جانستان اولمق نیتی ایله معاویه‌یه قصد ایتدکده شمشیر زهر آلودی جای نشت اولان الیه‌سنه اصابت ایتمکله چندان کارکر اولمیوب

مجروح قیلدی جماعت مسجد اول بدبختی قیدو بند ایدوب جرأت ناشایسته سنك
سببی استعلام اولندقده قناع چهرهٔ وقعه یی رفع ایدوب خلاصهٔ افکارین اعلام
ایتمکله حضرت معاویه اشارتیله اول بدکرداری اشد سیاست ایله قتل ایتدیلر
عمرو بن بکر دخی داخل محروسهٔ مصر ومراقب جیب فکر اولوب شب معهودده
مسجده واردی حکمت ربانیه اول کیجه مزاج عمرو بن عاصده برمقدار فتور
وقوعیله مسجده وارمغه طاقتی اولیوب بنی عامردن خارجهٔ عامری نام بررجل
همامی قائممقام ایتمشیدی اول شقیٔ ضلالت نهاد امام عباد جبین سای سجده ایکن
برشمشیر تیز اوردیکه سجده دن باش قالدرمیوب جان شیرینی تسلیم جان آفرین
ایتدی جماعت مسلمین اول خبیث سقرمکینی قید متین ایله عرضه داشت عمرو بن
عاص ایتدکده صورت واقعه یی بعدالسؤال واقف دسیسهٔ مافی البال
اولوب بلاتأخیر سرشقاوتنی لقمهٔ شیرشمشیر ایتدی ازینجانب کمکشتهٔ چاه جهنم
ابن ملجم دخی یکه سوار عرصهٔ محارب حضرت علی بن ابی طالبی سرکران
صهبای شهادت ایتمك نیتی ایله دارالخلافه اولان بلدهٔ کوفه یه واروب مترقب
فرصت اولدی اول سالك مهالك شقاوت برکون کوجهای کوفه یی دروازه
ایدرکن نسوان خوارجدن قطام نام برزن فرجام مصادفه ایتمکله فی الحال
شیفتهٔ ملاحت وصباحتی اولوب حبالهٔ انکاحنه رام اولمق امنیه سیله بالمشافه عرض
مرام ایلدی مکر اول قحبهٔ روزکارك پدر وعم وشوهری تیغ ظفر کردار حیدر
کرار ایله کمکشتهٔ چاه دارالبوار اولمشلر ایدی فرصتی غنیمت بیلوب اکر قتل علیٔ خون
اشامی درعهده والتزام ایدرسك بروفق مرام رام اولورم دیو قطع کلام ایلدی
ابن ملجم بدانجام بن خود بو مهمك اتمامنه برزدهٔ دامان اهتمام فنعم المرام دیو
بردان وشبیب نام ایکی آسیب نصیب ایله همرکاب و یك لجام اولوب اوچ نفر
سقرمقر شب معهودده منتظر قتل حیدر غضنفره مصر اولدیلرمر ویدرکه
اول شاه ولایت حضیض افتادن نهضت واوج بقایه رحلته قریب کاه خانهٔ امام
حسن وکاه کاشانهٔ امام حسینده وکاه مسکن عبدالله بن جعفر طیارده افطار
ایدوب اوچ لقمه دن زیاده غیری یمزدی و برقاچ کوننك مسافری یکز زدیر ایدی

وعادت مألوفه لری اوزره مسجد شریفه ثلث لیالیده کلوب اشراق صبحه دك
اشتغال ایدردی احباب ولایت دستکاه قصهٔ ابن ملجم ضلالت پناهدن اکاه اولمغله
حفظ وحراست ایچون بطریق المناوبه حوالیٔ مسجدده خلقه بند جمعیت اولوب
امر محافظه یه مباشرت ایتدیلر برکون چشم نورپاش الطافتلری اول جماعت
صیانت التزامه پرتوانداز اولوب سبب جمعیت بیوقتندر دیو استعلام ایتدی
انلر دخی عرض مافی البال ایتدکده بیوردیلرکه یاران صفابنی آفت سماویه دنمی
یوخسه اسیب ارضیه دنمی حراست ایدرسز انلر ایتدی ای مقتدای انام اسیب
آسمان وزمینی دفعه کیمده قدرت واردر انجق بذل همتز برشترکینن بدطینت
سکا ایصال مضرت ایتمامك ایچوندر اول راست روی نهج هدا مرایای کائناتده
بلااذن خدا برشی صورتنما اولمازدیو * لاراد لما قضیت * مفهومن انها ایتمکله خلان
خلوص انتما جمله اموری تسلیم حکم قضا وتفویض رضای خدا ایدوب امر
حراستدن فراغت ایتدیلر صحیفه نویسان اخبار تحقیقی اوزره لیلة العروس
شهادتلری اولان شب جمعه ده ولد سعیدلری امام حسن سعادت مزیده بیوردیلرکه
بو کیجه عالم مثالده شرفیافتهٔ صحبت فخر کائنات علیه افضل الصلوات اولوب
بومبتلای محنته امتکدن خصومات متتابعه وکربات متوالیه اصابت ایلدی دیدم
لسان کوهرنثار نبوتلرندن شکرریز عنایت اولوب وفق مرادك اوزره دعا ایله
بیوردی بندخی رومال خاك نیاز اولوب ای خدای چاره ساز بی انباز حبیبك حرمتنه
بنی خیر ایله خلاص ایله دیدم فی الحقیقه دعای اصابت رهینلری قرین اجابت
اولوب اداء صلوة صبح ایچون درون مسجد شریفه قدم نهاده اولدقلرنده ابتدا
بردان قدم طغیان و بر روایتده شبیب ابلیس قریب سل سیف ایدوب حواله ایتمکله
بازوی بابه طوقنوب ایکی شق ایتدی بعدازان ابن ملجم تیغن حواله ایدوب برزخم
شدید شهادت بریداوردیکه سرمبارکندن جریان ایدن خون لعل کون لحیهٔ
مبارکه لرین شاح مرجانه شبیه ایدوب جانب خانهٔ سعادتلرینه آهسته
کیدوب سرنهادهٔ بالین شهادت اولدیلر بعدازوقوع داهیه بردان سقرمکان
خلاص امنیه سیله کندو خانهٔ دوزخ کاشانه سنه جان آتوب برشخص جکردار

واقعه دن خبردار اولمغله فی الحال شمشیر عد وتدمیر ایله صندوقهٔ وجودین نقد حیات مستعاردن تهی قیلوب انداختهٔ چاه جهنم ایلدی شبیب محنت نصیب دخی حوالیٔ مسجد ده حیران و دمبسته کزرکن یاران مرتضی کوروب دیمه التنده هلاك ایلدیلر بو قصهٔ هائله وقوعندن احباب وفا اتمانك مرایای ضمائری کدر بسته اولمغله ماتمزده و خواطر شکسته حضور شریفلرنده خلقه بند جمعیت اولوب التماس تبیین زخمزن ایندکلرنده ای اخوان وخلان صبر ایدیکز کیم دانای اشکار ونهان اولان رب مستعان عیان ایلیه بیوردیلر قرین حال ابن ملجم بدفعال دخی شمشیر خون الودین دردست ایدوب کلاب عقور سرکوفته کبی کردنده وسرکشته کوجهای کوفه ده لهثان و سرسری پس و پیشه کریزان ایکن بنی عبد بن قیدن برمرد شیرمرد اوکنه طوروب ای برکشته ونابکار اولمیه که زخمزن حیدر کرار سن اوله سن دیدی اول شریر ستمکار دخی تصمیم انکار ایتمشیکن جناب باری زبان دل ازارنی جانب اقراره جاری ایتمکن مردفیسی صوت بلند ایله * خذوه فغلوه ثم الجحیم صلوه * یاجماعت مسلمین دیو فریاد ایلدی فرقهٔ موٴمنین اصفیا مانند شیران وغاغایهٔ تجسسدن طریق تجسسه چقوب چنکال پنجه نکاله کرفتار وحضور شاه ولایته احضار ایتدیلر کورد کده ما کذبت ولا کذبت یا ابن ملجم دیوب زخمناك ایدن بو سنکدل بی رحمدر بیوردیلر بعدازان اول کستاخ بی فهمه توجیه خطاب ایدوب مشمول لطف واحسانم ایکن شمشیرکش غدار اولمغه باعث نه اولدی دیدی اول بدبخت بی خیا دخی نقل ماجرا ایتمکن حبسه فرمان بیوروب بو زخم مغزباشدن وفات ایدرسم مراسم قصاصه رعایت ایلیه سز اما شکنجه وعذاب ومثل عقاب وامیر المؤمنین قتل اولندی دیو سفك دماء مسلمینه حوض وشتاب ایتمیوب فقط بو قاتل مبینه بنی ضرب ایتدیکی شمشیر ایله جزا سن ویروب امر حقی یرینه کتورەسز دیو وصیت ایلدی بعد وفاته برموجب وصیت اول قاتل بدلقابی قتل ایدوب نکونسار حفرهٔ غیا ایتدیلرمرویدر که هنکام احتضارده اقربا واولاد واحبابه لوازم وداعی تقدیم نصکره بیوردیلر که بن رحلت ایتدکده جسدم کنجینهٔ رازکبی صندوقهٔ زمینده اخفا واکثان ایدوب خلقه نمایان ایتمیه سز زیرا

نسیم ظفر پرچم طراز توغ اسلام هدایت کستر اولنجه دك ارباب کفر و بغی وطغیاندن اون بیك عدده قریب نفوس طعمهٔ شیر شمشیرم اولمشد رجائز که ورثه واتباعی قبرمی شکافته قیله لر پس برموجب فرموده عمل اولنوب قبر شریفلری اعین ناسدن پوشیده قلنمغین موضع مدفنلرنده اختلاف اولنوب بعضیلر دار الخلافهٔ کوفه ده و بعضیلر منصر الاماره ایله جامع اعظم میانه سنده و بعضیلر نجفده در دیمشلرر وضة الشهداده مذکوردر که مدفن شریفلری هارون الرشید زمانه دك مستور قالوب بر کون هارون شکاره چقوب محل مدفنه واردقده کوردیکه برچوق آهولر بر پشته یه صعود ایدوب آسیب صیاددن خلاص ایچون اول موضعی کندولره مناص قلمشلر هرچند که صیادلر جزع وفریاد ایتدیلر حرکت قیلمدیلر وکلاب معلمه ارسال ایتدیلر اوزرینه وارمدیلر هارون متعجب اولوب پیران کوفه دن سؤال ایتدکده دیدیلر که یا امیر المؤمنین آبا واجدادمزدن استماع ایتمشزدر که قبر حضرت علی اول پشته ایچنده مستوردر پس هارون ترك شكار ایدوب اول موضعی هرسنه زیارت وحیاتنده اولدقجه لوازم احترامه رعایت ایدردی بعد زمان سلاطین ال بویه دن عضد الدوله ایامنده برقبهٔ عالیه بنا اولنوب الی الان زیارتکاه جهانیاندر اصح روایت اوزره درت ییل طقوز آی اون درت کون متمکن سریر خلافت اولوب سن شریفلری التمش بش عدده بالغ اولدقده هجرت نبویه علیه افضل التحیه نك سنه اربعیننده واقع شهر رمضانك یکرمی برنجی کیجه سی لیلة الجمعه ده وقت شافعیده زخم خورده اولوب مرغ روان هوا کیر اوج لامکانلری اوچنجی کیجه لیلة الاحد ده وقت سحرده طائر اوج وحدت اولدی لاقیص اوج ثوب کفنه پیچیده قیلنوب حضرت رسالت پناه علیه صلوات اللهدن قالمش حنوط ایله تعطیر اولندی درت تکبیر عند البعض طقوز تکبیر ایله امام حسن رضی الله تعالی عنه نمازین قیلوب اخفاء قبر متبرکلری ایچون جوف لیلده دفن ایلدیلر رضی الله تعالی عنه وعن اصحاب رسول الله اجمعین

﴿ موعظه ﴾

اول شاه ولایت وسرافراز دنیا واخرتك مقدار ذره دنیا ایله الفتی ملك وامارته

رغبتی اولمیوب انجق خلافت باطنه‌لرین خلافت ظاهره ایله خلقه تفهیم ایچون
حضرت عثماندن صکره من حیث الظاهر صورت طلبده اولدیلر که حق معین
اولوب رأفت ونصفت ایله فقرایی نه طریقیله صیانت واستجلاب رضای باری‌یه
توجه‌له مبادرت لازم ایدیکی امرای آتیه‌یه معلوم اوله ایمدی رخنه‌کر ترتیب
اولان اهل بدعت کبی احد طرفینه حرف انداز اولمیوب خلوص قلب ایله
محبتلرنده ثابت قدم وراسخ دم اولمق کرك زیرا چهار یار کزین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین حضراتنك مجموع افعال واقوال واحواللری رضای باری‌یه موافق
وعلی الترتیب خلافته قدرومکانت وشرف وفضیلتلرینه عامهٔ اهل سنت وجماعت
متفقدر دعوای محبتی حضرت علی‌یه حصر ایدوب آخره بغض وعداوت ایدنلر
رفضهٔ بی دین وشان شریفلرنده مالا یعنی‌یه جسارت ایدنلر اتباع یزید وخوارج
بدآیین‌در قال رسول الله صلی الله علیه وسلم * لعلی بن ابی طالب یهلك فیك رجلان
محب مفرط وکذاب مفتر * صدق رسول الله حق تعالی جمله‌مزی اهل حقه
انکار وعداوتدن حفظ ایلیه آمین

❋ فصل ثالث درذکر اولاد علی وائمهٔ اثنی عشر ❋

سورهٔ انا اعطیناده اولان کوثرده زمرهٔ مفسرین اقوال کثیره ایراد ایدوب
عند البعض کوثردن مراد فاطمة الزهرا ایله اولاد کرامیدر بوکا دلیل سورهٔ
کوثرك سبب نزولیدر دیمشلر زیرا رسول الله علیه السلامك زوجهٔ مطهره‌لری
خدیجة الکبری‌دن ابتدا فاطمة الزهرا بعد ازان قاسم وعبدالله نام ایکی ولد
نورلمعانلری وجوده کلوب مکه‌ده وفات ایتدیلر وماریه قبطیه‌دن ابراهیم نام بر ولد
ذوی الاحتراملری ظهوره کلوب اولدخی مدینهٔ منوره‌ده دار بقایه رحلت ایتمکله
بعض ابترلر شمدن صکره محمدك مقامنه قائم اوله‌جق اولاد ذکوردن عقبی قالمیوب
ابتر اولدی دیو حرف انداز اولمغین جناب حق خاطر فیض مفاطر فخر کائناتی
تطییب ایچون سورهٔ کوثری انزال ایدوب حبیبم ابتر حاشا سکا ابتر دینلردر بز سکا
فضل واحسانمز ایله رحم فاطمه وصلب علی‌دن شولقدر اولاد متکاثره اعطا
ایده‌لم که نسل پاکك الی یوم القیام منقطع اولمیوب شرق وغربه منتشر اولسون

بیوردی پس مجموع سادات وشرفا صلب مرتضی ورحم فاطمهٔ زهرادن نمودار
اولوب ذریت سید البشر علی بن ابی طالبدن منتشر اولمشدر وامام علی کرم الله
تعالی وجهه حضرتلرینك صلب پاك طینتلرندن اوتوز التی اولاد وجوده کلوب
اون سکزی پسر اون سکزی دختر واقع اولمشدر کندولردن صکره امام حسن
وامام حسین ومحمد حنیفی وابوبکر محمد اصغر وعمر وعثمان وعون وجعفر
وعبدالله وعباس اعقاب باقیه‌دن اولوب بونلردن دخی التیسی کربلاده امام
حسین ایله فائز شرف شهادت اولمشلردر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

❋ درذکر امام حسن بن حضرت علی رضی الله تعالی عنهما ❋

نوردیدهٔ مرتضی جکرکوشهٔ فاطمة الزهرا امام حسن بن حضرت علی رضی الله
تعالی عنهما اکبر اولاد علی وامام ثانیدر لقب شریفلری مجتبی‌در ولادتلری هجرت
نبویه‌نك سنهٔ ثالثه‌سنده ونیل شهادتلری سنهٔ خمسین صفرینك یکرمی طقوزنده
وقوعه کلوب مدت عمر شهادت انجامی قرق التی ییل بش بچق ای اولمشدر
طقوز فرزندارجندی وجوده کلوب سادات حسنی زید وحسن مثنی نام
پسر مکرملرینك شجرهٔ مبارکهٔ وجودلرندن مثمره اولمشدر
مناقب جلیله‌لرین کتب سیر مشحوندر رضی الله تعالی عنه وعن ابیه (بیت)
دو کیتی را وجودش زیب وزین است * نظیر او اکرجویی حسین است

❋ درذکر امام حسین بن حضرت علی رضی الله تعالی عنهما ❋

نورحدیقهٔ اصفیا نورحدقهٔ اولیا قتیل دشت کربلا امام حسین بن علی المرتضی
رضی الله تعالی عنهما کنیه‌لری ابو الحسن ولقبلری سید الشهدادر امام ثالث
وابو الائمه‌در ولادت امام حسندن اللی کون کذر ایتدکده رحم مادری
مقر ایدوب سال چهارم هجرتده خلوتسرای کوندن نزهت جای حضورده
پرتو انداز نور جمال اولمشدر تفاصیل احوال خیرت مآللری روضة الشهداده
رقمزدهٔ کلك تحقیق اولنمغین طی اولندی مرویدر که ایام صباوتلرنده برکون
دوش رسول مجتباده نشسته ایکن مشی وحرکتلرین درخواست ایلدی
حضرت فخر کائنات دخی خاطر شریفلرین تطییب ایچون زانولری اوزره حرکت

بیوردیلر حضار مجلس مقدس نبوت پناهدن برمرد آکاه نعم الجمل جملك یااباعبدالله
دیدی جناب رسالت دستگاه نعم الراکب هو بیوردیلر بو حکایت روضة الشهداده
امام حسنه نسبت اولندی سنن ترمذیده مرفوعا ابن عباسدن روایت و کشف
المحجوبده امام حسینه نسبت اولنمشدر هرقنغسی ایسه اول بدرین وقرة العینین
رسول الثقلینك علومکانتلرین حکایتدر

رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

﴿ درذکر زین العابدین امام علی بن حسین رضی الله عنهما ﴾

وارث حقیقت احمدی چراغ چشم امت محمدی زین العابدین علی ابن امام حسین رضی الله عنهما امام رابعدر کنیه‌لری ابو محمد لقبلری زین العابدیندر ولادتلری هجرتك اوتوزالتی سنده وفاتلری یتمش بش تاریخنده واقع اولمشدر اون سکز اولادی وجوده کلمشدر انتیسی کندولردنصکره باقی قالمشدر اکبر اولادی محمد باقردر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام محمد باقر بن زین العابدین بن علی رضی الله عنهما ﴾

جمع شمع العباد شمع جمع الاوتاد محمد باقر بن زین العابدین بن علی رضی الله تعالی عنهم امام خامسدر کنیه‌لری ابو جعفر لقبلری باقردر ولادتلری هجرتك اللی یدی سنده مدینهٔ منوره‌ده وقوعه کلوب وفاتلری یوز اون درت تاریخنده واقع اولوب قبرشریفلری مشهده قریب بقیعده‌در والده‌لری ام عبدالله فاطمه بنت حسن بن علی المرتضی اولمغله سادات حسنیی دن ولادت حسن وحسین جمع اولهنك اولیدر درت فرزندی دنیایه کلوب اعقابلری امام جعفر صادقدن منتشر اولمشدر سبب لقب باقر علوم کلیه‌ده کمال وسعت ایله ظاهر اولدیغی دردیمشلر و بعضیلر لقب باقری انلره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تعیین بیورمشلردر دیرلر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام جعفر صادق بن محمد باقر رضی الله تعالی عنهما ﴾

مطلع انوار حقایق منبع اسرار دقایق جعفر صادق بن محمد باقر رضی الله تعالی عنهما امام سادسدر علوم اشارتده رفیع الدرجات اولمغین مقتدای مشایخ طریقت اولمشدر

کنیه‌لری

کنیه‌لری عبدالله وابو محمد اشهر القابی صادقدر ولادتلری هجرتك سکسانجی سنه سنده مدینهٔ منوره‌ده وقوعه کلوب وفاتلری علی اشهر الاقوال ینه مدینهٔ منوره‌ده یوز قرق سکز تاریخنده واقع اولمشدر یدی نفر پسر ملك منظرلری دنیایه کلوب اعقابی التیسندن منتشر اولمشدر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام موسی کاظم بن جعفر صادق رضی الله تعالی عنهما ﴾

شمع دانش و بینش روشن چراغ آفرینش موسی کاظم بن جعفر صادق رضی الله تعالی عنهما امام سابعدر کنیه‌لری ابو ابراهیم لقبلری کاظمدر کاظم الغیظ و حلیم النفس اولمغله ملقب بالکاظم اولمشدر ولادتلری مکه ایله مدینه میاننده ابوانام محلده هجرتك یوز یکرمی سکز تاریخنده وقوعه کلوب یوز سکسان التی سنه سنده عهد خلافت هارون الرشیدده مسموماً نائل شرف شهادت اولمشلردر قبرشریفلری بغدادده درصاب پاکلرندن التمش ذکور واوتوز التی اناث وجوده کلوب اعقابی بش اولادی اصلابندن هویدا و سر امامت ولد مکرملری علی رضاده جلوه‌نما اولمشدر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام علی رضا بن موسی کاظم رضی الله تعالی عنهما ﴾

کل بستان کرامت در دریای ولایت علی رضا بن موسی کاظم امام ثامندر کنیه‌لری ابوالحسن لقبلری رضادر ولادتلری هجرتك یوز اللی اوچ تاریخنده و شرفیابی شهادتلری بلدهٔ طوسده ایکیوز اون سکز سنه سنده واقع اولوب یرینه فرزند ارجمندی محمد تقی سجاده‌نشین محراب امامت اولمشدر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام محمد تقی بن علی رضا رضی الله تعالی عنهما ﴾

همدم نسیم محبت محرم حریم ولایت محمد تقی بن علی رضا رضی الله تعالی عنهما امام تاسعدر کنیه‌لری ابو جعفر لقبلری جواد و تقی و قانعدر ولادتلری هجرتك یوز طقسان بش سنه سنده وفاتلری ایکیوز یکرمی تاریخنده معتصم بالله عهد خلافتنده واقع اولوب بعضیلر مسموماً فائز عز شهادت اولدی دیمشلر مأمون خلیفه ام الفضل نام کریمه‌سن کندولره حداثت سنده تزویج ایدوب اول اثناده یحیای اکثم ایله مباحثهٔ علم ایدوب فضائل جلیله‌سی ظاهر اولدیغی فصول المهمه فی معرفة الائمه نام کتابده

تفصیل اوزره یازلمشدر اعقابی والدین محترمینی امام علی الهادی وسید موسی
مبرقعدن منتشر اولمشدر سید موسی قم نام محلده وفات ایدوب انك اولادینه رضوی
دیرلر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام الهادی بن محمد التقی رضی الله تعالی عنهما ﴾

عامل طریقت عالم حقیقت علی الهادی بن محمد التقی رضی الله تعالی عنهما
امام عاشردر کنیه لری ابو الحسن رابعدر لقبلری هادی وتقی در ولادتلری
مدینهٔ منوره ده هجرتك ایکیوز اون سنه سنده وفاتلری منتصر خلیفه عهدنده
سرمن رای نام شهرده ایکیوز اللی اوچ تاریخنده واقع اولمشدر اعقابی امام حسن
عسکری وسید جعفر صلبندن ضیا کستر اولدی رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام حسن عسکری بن علی الهادی رضی الله عنهما ﴾

سرو بوستان باغ حیدری کل کلشنسرای سروری حسن الزکی العسکری
ابن علی الهادی امام حادی عشردر کنیه لری ابو محمد لقبلری خالص وزکی وسراج
وعسکریدر ولادتلری طیبهٔ طیبه ده هجرتك ایکیوز اوتوز بش سنه سنده وفاتلری
ایکیوز التمش بر تاریخنده واقع اولوب قبر شریفلری سرمن رایده پدرلری
امام علی التقی جنبنده در صلب پاکلرندن فقط خفا کزین بی نشان محمد مهدی
نمایان اولدی رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر محمد مهدی بن حسن عسکری رضی الله تعالی عنهما ﴾

محمد مهدی حضرتلرینك ولادت نور طلعتلری هجرتك ایکیوز اللی سکز تاریخی
ماه رمضان المبارکنك اون بشنجی کوننده واقع اولدی پدرلری رحلت
ایتدیکی تاریخده اوچ یاشنده ایکن سالك مسالك فنا وتارك بیکانه وآشنا اولوب
لکن نه کیفیت ایله مدهوش شراب میکدهٔ خفا وآفتاب جمال بی همتاسی
نه حیثیت ایله روپوش سحاب اختفا اولدیغی نامعلوم دانا و بینا و حقیقت ماجرالری
خیرت فزای فهوم عقلا اولمغله طائفهٔ امامیه قائم ومهدی ومنتظر وصاحب الزمان ایله
ملقب قیلوب عقیده لرینی بونك اوزرینه معقود ایتدیلر که محمد مهدی حالا قید حیات
ممدود ایله مانند خضر نبی موجود وبر غار معهودده چشم جهانیاندن مستور

ومفقود اولوب آخر زمانده ظهور ایده جك مهدیٔ موعود بعینه صلب عسکریدن
مولود اولان محمد مهدیٔ مفقوددر الی الان بو وهم وخیال ایله نیجه قیل وقال
ایدرلر اما اصحاب کشف و وجدان زبان ایقانله رفع پردهٔ شك وگمان ایدوب بو وجهله
تحقیق و بیان ایتمشلردر که مهدیٔ آخر زمان ال محمددن اولوب وقتی کلدکده
صلب پدردن رحم مادره کذر ودنیایه سفر ایدوب حق وحق عدل ایله خروج ایدر
بو بابده نکاشتهٔ یراعهٔ تحقیق اولان اقوال کثیره یی کتب مطولات حاویدر
علی التخصیص مبحث خروج مهدی ونزول عیسی علیه السلام عنقای مغربی
شرحنده تفصیل اوزره بیان اولنمشدر بو محلده ایراده امکان اولمیوب طی اولندی

موعظه

عرق پاك حضرت فخر کائنات جهاندن اولان ائمهٔ زمانك هر بری روشن چراغ
دین مبین وقر وزعیون مؤمنین اولوب مناقب علیه لری بیرون گنجایش تحریر
وتبییندر جمله سنه محبت مقتضای دیانت ومبتغای اهل سنت اولمغین تبرکا اسامیٔ
سامیلری بالمناسبه پیرایهٔ صحایف کتاب قلندی اقدم سالکان امم ابراهیم ادهم
قدس سره امام محمد باقرك نظرا کسیر اثرلری ایله گزیدهٔ مشایخ عالم اولمشدر
وسراج امت مقتدای اهل سنت امام اعظم رضی الله تعالی عنه امام جعفر صادق ایله
الفت وصحبت وامام شافعی رضی الله تعالی عنه امام موسی کاظمدن اقتباس انوار
ولایت ایتمشدر حق جل وعلا مؤمنین واتقیایی طریق ضلالتدن حفظ ایدوب
اهل بیت رسوله محبتده ثابت قدم وراسخ دم ایلیه

﴿ فصل رابع در اجمال احوال فرق ضاله وناجیه ومذاهب اربعه واعتقاد ﴾

﴿ اهل سنت وجماعت ﴾

حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات بو تنکنای فنادن صحرای پهنای
بقایه رحلت بیوردقلرندن صکره امت مرحومه افعال واحوالده عازم راه جمعیت
اوله میوب امم سالفه کبی فرق کثیره اوله جقلرین تبیین ایدوب * ستفترق امتی علی
ثلث وسبعین فرقة الناجیة منها واحدة والباقون هلکی وفی روایة کلهم فی النار
الا واحدة قیل ماهی یا رسول الله قال هی ما انا علیه واصحابی * بیورمشلردر

پس بروفق حدیث نبوی امت مصطفوی یتمش اوچ فرقه اولمشدر زمان فراق متمادی اولدقجه قرنابعد قرن مراجعت ثقاة ممکن اولهمیوب تدوین کتبه حاجت واختلافده کثرت اولمغله اصول دیننده نیجه بدعت حصوله کلوب معبد جهنی وعیلان ومشقی ویونس اسواری قضا وقدرده اختلاف ایتدیلر وتلامذهٔ حسن بصریدن واصل بن عطا ارباب کبائر ایچون برمرتبه تعیین ایتدیکه حسن بصری حضرتلرینك مسموع شریفلری اولدقده اعتزل واصل دیوب مسلك ابن عطایه اقتفا ایدنلر معتزله اسمی ایله مسمی اولدیلر پس معتزله اطرافده منتشر اولمغله حسن بصری قدس سره امام حسن بن علی رضی الله عنهمادن استفتا ایلدکلرنده تحریر ایلدکلری جواب مفهومی بودرکه قدر وخیر و شر حقدن اولدیغنه اعتقاد ایتمین کافر ومعصیتی حقه حواله ایدن فاجردر دین اسلام جبر ایله قدر میاننده حق وسطده مستقردر و ذنوب کبائر اهل اسلام عند اهل السنه ازالهٔ ایمان ایتمز طائفهٔ معتزله عملی کفر وایمان میاننده واسطه طوتوب ارتکاب کبائر سالب ایمان اولور زعمیله * شفاعتی لاهل الکبائر من امتی * حدیث شریفنه اعتماد ایتمزلر کبیره یه اصرار اوزره فوت اولان مخلد فی النار در دیوب ابواب شفاعتی ومحیط دریای رحمتی مرتکب کبائر اولان امت مرحومه دن مسدود قیاس ایدرلر خصوصا * قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم * آیت کریمه سنده حق تعالی سعت رحمتنی بیان وجمیع قیوددن تجرید ایله غفار الذنوب اولدیغنی عیان ایتمشیکن انده دخی لمن تاب قید ایدرلر ورؤیتی انکار ایدوب فعل عبدی ایجاد ایدن عبددر حق تعالی شری ایجاد ایتمز دیوب ثنویه اولدقلرین ملاحظه قلمزلر وکندولری اعدل مذاهبده یوز دیو ماعدایی ضلاله حمل ایدرلر فرق مزبوره نك کباری ناجیه ومعتزله وشیعه وخوارج ومرجیهٔ ونجاریه ومشبهه وجبریه درکه سکز در و بونلر توابع ولواحقی ایله یتمش ایکی فرقه اولوب اسامیسی مفصلاتده و ملل ونحلده مسطوردر برفحوای حدیث نبوی ناجیه دن ماعداسی هالکه در ومراد اهل سنت و جماعتدرکه اعتقادیاتده شیخلری ابو منصور ماتریدی

وابوالحسن

وابوالحسن اشعری در وحالا عملیاتده اقتدا اولنان مذهب حق دورتدر

❊ در ذکر امام اعظم ابو حنیفه نعمان بن ثابت رضی الله عنه ❊

کعبهٔ دانش وعلم وخلاصهٔ ورع وحلم افتخار فقها ومختار علما اقدم ائمهٔ اربعه امام اعظم ابو حنیفه نعمان بن ثابت رضی الله عنه هجرتك سکسانجی تاریخنده وجوده کلوب یوزاللی سنه سنده خلفاء عباسیه دن منصوردوانیقی حبسنده بغدادده جهان فانیدن سرای باقی یه رحلت بیورمشلردر حبسه سبب خفی زید بن علی نك نصرتی ایچون ویردکلری فتوی وسبب جلی عدم قبول قضادر حضرت علی کرم الله تعالی وجهه والدماجدلری ثابته و ذریته دعای خیر ایتمشلردر بدایت حاللرنده خلقدن انقطاع وعزلت احتیار ایدوب دل تابناکلری فکر جاه وریاستدن بری و دامن پاکلری دست تعرض شهرتدن عری ایدی برشب سعادت قرینده دیدهٔ حق بینلری جمال حضرت سید المرسلین ایله شرفیاب نور یقین اولوب یا ابا حنیفه سنی سبب زندکانیٔ امت ایتمشلردر من بعد ترك عزلت ایله بیورمغله درساعت فرمان رسول علیه السلامه اطاعت وعزلتدن فراغت ایله شرع وسنته بذل اجتهاد ایدوب مقتدای امت وپیشوای اهل سنت وجماعت اولدیلر ابراهیم ادهم وداود طایی و بشر حافی وامام محمد وابو یوسف و بونلر امثالی نیجه مشایخ کرام وفقهای عظام وعلمای ذوی الاحترامك استادی اولوب علم وعملده سراج الامة وتاج ابتهاج الائمه اولمشلردر مناقب علیه لری بیرون کنجایش تحریر و اوصاف سنیه لری خارج حیطهٔ تعبیردر حمل قضادن امتناع واباوجاه دنیادن اعراض و اتقالری کمال نظافتلرینه دلیل قاطع وغایت نزاهتلرینه برهان ساطعدر رضی الله تعالی عنه

❊ در ذکر امام مالك بن انس رضی الله تعالی عنه ❊

مقتدای امت پیشوای ملت امام مالك بن انس رضی الله تعالی عنه امام ثانیدر طقسان بش سنه سنده متولد اولوب یوز یتمش طقوز تاریخنده مدینهٔ منوره ده وفات ایتمشدر حمید الخصال ومحمود الفعال در ورع وزهد وفضیلتلری ولوله انداز جهان واصحاب واحبابی فراوان اولمغله اطراف واکنافدن اموال کثیره اهدا اولنوب جمله سنی رضای خدا ایچون انفاق واعطا ایدرلرایدی وتعظیم علم دیننده

اهتماملری برمرتبه ایدیکه حدیث شریف روایتنه حین مباشرتده تجدید وضوء وتسریح لحیه واستعمال روایح طیبه ایدوب کمال وقار ایله زانو نشین صدر روایت اولوردی رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام محمد شافعی رضی الله عنه ﴾

امام مطلبی ابن عم بنی محمد بن ادریس الشافعی رضی الله تعالی عنه امام ثالثدر ولادتلری امام اعظم حضرتلرینك وفاتی تاریخنده واقع اولوب ایکیوز درت سنه سنده محروسهٔ مصرده وفات ایتمشلردر جدماجدلری شافع اولان طفولیتده رسول اکرم علیه السلامی کورمشدر زمانه سنك کبارندن اولوب علوم وفنون شتی وزهد وورع وتقواده امام و پیشوای انام ایدیلر مدینهٔ منوره‌ده امام مالك حضرتلرندن تلمذ ایدوب عراقه کلدکده امام محمد ایله ایتلاف و بعض مسائلده اختلاف ایتدیلر ابتداء حالده طائفهٔ صوفیه یه خشونت اوزره اولوب شیبان راعیدن اقتباس نور محبت ایتدکده ساج دریای حقیقت ومفتاح کنوز معرفت اولمشلردر رضی الله تعالی عنه

﴿ درذکر امام احمد حنبل رضی الله عنه ﴾

حامل احادیث نبوی وعامل شریعت مصطفوی امام احمد بن محمد بن حنبل رضی الله تعالی عنه امام رابعدر یوز التمش درت تاریخنده شهر بغدادده وجوده کلوب ایکیوز قرق بر تاریخنده رحلت ایتمشلردر صحیح الفراسه وصاحب الکرامه اولوب مشایخ طریقت ایله الفت و بشر خافی و سری سقطی ایله صحبت ایتمشدر حنفیه وشافعیه کندولرینی عزیز ومحترم طوتمشلردر اصول دینده اولان اعتقاد پاکلری پسندیدهٔ علماء دیندر غلبهٔ معتزلیده قرآنه مخلوق دیمکده کندولر ایله همزبان اولمغیچون هجوم اولندقده دست کرامت پیوستلرین درقفابسته قیلوب بیك تازیانه اوردیلر هنکام ضربده بندازاری کشاده اولوب ایدیٔ مبارکه‌سی مقید ایکن ایکی دست مکتسب کرامت نسب ظاهر اولوب بندازارین بسته ایتدیکنی عیون اهل بدعته اشکار اولمغین ضرب ذلتدن فراغت ایتدیلر ولکن جراحت ضرب سبب موتی اولوب عازم نزهتسرای بقا اولدیلر

مرویدرکه ای مقتدای امت سزه اذیت ایدن بی شفقتلر حقنده نه بیوررسز دیدیلر نه دیسم کرك کندولری حق بزی باطل ظنی ایله حق ایله ضرب ایتدك زعم ایتدیلر روز جزاده بکا اولان اذیت ایچون انلره خصومت ایلم بیوردی (بیت)
زهی خلق وشیم صد بارك الله * زهی لطف وکرم صد بارك الله (سفیان ثوری) حضرتلری دخی امام المذهب اولوب جنید بغدادی قدس سره مذهب ثوریده ایدی (داود ظاهری اصفهانی) دخی امام المذهب اولمشدر بو وجه اوزره مذاهب حقه التی در لکن ثوری ایله داود اصفهانی اصحابی قلیوب عقیم اولمغله موجوده اولان مذاهب حقه مذاهب اربعهٔ مذکوره درکه صحابهٔ کزین وسلف صالحین وائمهٔ محدثین اشبو ملت حنفیه وسنت نبویه اوزرینه ایدیلر ابن اثیر شرح کتاب النبوتده جامع الاصولدن نقل ایدرکه بین المسلمین اقطار عرضده مدار اهل توحید اولان مذاهب مشهوره مذهب ابوحنیفه و مالك و شافعی وحنبلی وامامیه‌در ومجدد مذهب امامیه رأس مائه ثانیه‌ده علی بن موسی الرضا ایدی دیو تعیین ایلمش ولکن بین الجمهور قرین قبول دکلدر اعدل طوائف شیعه زید بن علی بن حسین بندرانلرده حاشا سب صحابه اولیوب افضلیت علی یه ذاهب اولمشلردر لکن ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك خلافتی اقتضا حسبیله اولدی دیوب اصول دینده دخی واجب اولان عطای معتزلی یه تبعیت ایله جادهٔ اهل سنت وجماعتدن عدول ایتمشلردر اما بونلردن ماعداسی عیاذاً بالله تعالی صحابهٔ کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حقنده مالایعنی یه جسارت ایتمکله قاضی ابوبکر الباقلانی اکفار روافضده تردد ایتمامشدر وامام الحرمین ومحمد غزالی وامام بغوی بیوررلرکه هرکیم ابو بکر صدیق وعمر الفاروق رضی الله تعالی عنهما امامتنی منکر اولسه و یاخود سب صحابه وحاشا حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها یه قذف ایلسه قتلی واجب ومطلقا کافردر ولکن منکر امامت شیخین اولمیوب ارکان دیندن وکتاب رب العالمیندن برحکمی انکار ایتمیوب سب صحابهٔ کرامدن قلب ولسانی پاك اولسه انجق تفضیل علی ایتمکله شهادتی مسموعه اولقدن منع اولنماز حق تعالی امت محمدی اهل سنت وجماعتدن آیرمیه آمین

﴿ درذكر عقايد اهل سنت وجماعت ﴾

عقايد اهل سنت و جماعت بونك اوزرينه دركه حضرت حق وفياض مطلق واجب الوجود قديم واحد و واحد وحكيم وقادر وعليم وماجد ورحيم ومريد وسميع و بصير ومتكلم وحى وقيوم و باقى وصمد وازلى وابدى وسرمدى وعلمى ايله عالم وقدرتيله قادر وارادتيله مريد وسمعى ايله سميع و بصرى ايله بصير وكلامى ايله متكلم وحياتى ايله حى و بقاسى ايله باقى در ولهيدان هما صفتان يخلق بهما مايشاء من يشاء على التخضيص وله الوجه وصفات ذاتى ذاتنه مختصه در ذاتى كبى صفاتى دخى قديمدر صفاتى ذاتنك نه عينيدر نه غيريدر بلكه صفتى ازليه ونعوتى سرمديه در احدى الذات در مصنوعاتدن برشيئه بكزمز ومخلوقاتدن هيچ شى اكا مماثل اولماز جسم دكل جوهر دكل صفاتى اعراض دكلدر ذاتى محل حوادث اولماز اوهام وعقول ايله ذاتى تصور اولنماز جهت وزماندن منزهدر اوزرينه وقت و زمان جارى اولماز وصفتده زياده ونقصان جائز اولماز وحد ونهايت اولماز فعلى بى علتدر مقدوردن بريسى قدرتندن خارج دكلدر حكمى عامهٔ كائناته جارى و شاملدر و ينه اوزرينه برشى واجب دكلدر فضل واحسانيله مغفرت وعدل وحكمتيله جزا وعقوبت ايدر وعذابى محض ارادتنه مفوضدر جميع مكونات ملكى در جميع اشيانك ملك ومالكى در كيف مايشاء متصرف وحكيمدر حكمتنده اصلا ظلم احتمالى يوقدر وعذاب قبر وراحت قبر حقدر وكتب اربعه وصحف سماويه وجمله رسل وانبيا حقدر وملائكه عباد اللهدر و يوم قيامت و سؤال و حساب وصراط وميزان و حشر اجساد مع الارواح و جنت و جهنم حقدر و بالفعل موجودلر و نشاء اخرويه ده خلودة مستعدلردر و شفاعت عصاة حقدر و معراج نبى اخر الزمان محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم جسمانيدر واهل بيعت رضوان الله تعالى واصحاب غزوهٔ بدر اهل جنتدر وارباب تكليفه نصب امام واجبدر و شريعت پيشين ودين خاتم النبيين ايله جن دخى مأمورلر ومؤمنلرى دخى جنته مستعدلردر و بعده رسول الله عليه الصلوات افضل بشر ابو بكر صديق

بعده عمر بن الخطاب بعده عثمان بن عفان بعده على بن ابى طالب در رضى الله تعالى عنهم وقدر وخير وشر حقدندر وتابعين وتبع تابعين دن هيچ فرد صحابهٔ كرام ايله مساوى دكلدر بومذكورات كلياتدر هر برينك جزئيات وفروعينى ايراده بومحلده وسعت يوقدر تفصيلى كتب كلامده مثبتدر فاما علماء سلفدن بعض محققين اصول ديندن بعض مسائلده اصوله عرض ايله بربرلرينه واقع اولان اختلافلرى ضلاله حمل اولنميوب غرض وتعرضدن برى وشان علماده سوءظندن عرى اولمق كرك زيرا برفحواى * لحوم العلماء سم * غيبت علما لحوم مسمومه اكل ايتمك كبيدر مذمت علما منهى ومذموم اولديغى كبى جهت صريحه ايله تكفير اهل قبله دخى مستقبحدر غلاة روافضدن اولميوب اركان ديندن برين انكار و ياخود خارجدن برشئ ركن اتخاذ ايتميوب اهل سنت وجماعت ايله متحد اولنلر اكفار اولنماز علاء الدولهٔ سنانى قدس سره كتاب العروه ده بيورورلركه فرق اسلاميه نك جمله سى دخول جنته مستعدلردر شومعنايه كه فالناجية منها واحدة حديث شريفنده ناجيه دن مراد الله تعالى اعلم ورسوله بلا سؤال و بلا حساب داخل دار الثواب اولنلردر وماعداى ناجيه كه ايماننده شبهه اولميه كيمى معصيتنه كوره جزادن صكره و كيمى دخى قبل الجزا شفاعت ايله مغفرت اولور زيرا اكر تحقيقاً واكر تقليداً اكر لساناً و ياخود برهاناً طوائف مزبوره نك اعتقادلرى توحيده مبنيدر خواجهٔ عالم عليه السلام امتى قوليله نفس شريفنه مضاف قيلوب فرق اسلاميه نك جمله سنى امتى قيدى ايله عبارت بيوردى امت ايسه لاجرم اسلام اولان توحيد اوزرينه مبنيدر پس تحقيق مذكوراوزره ناجيه نمقوله فرقهٔ جليله درو علماء موحدين فنغى زمرهٔ عليه در وفرق اسلاميه دن هالكه اولنلر يتمش ايكى عدده حصر اولنديغنك حكمتى ندر امام محمد غزالى رحمة الله تعالى حضرتلرى على التفصيل بيان ايلمشلردر

﴿ فصل خامس درذكر تعريف وتوصيف طبقات اوليا قدس اسرارهم ﴾

مراتب ولايت من حيث المقامات والكمالات متفاوت الدرجات اولمغله هر بر مقامك مقيمنه براسم تعيين اولنوب انكله تعريف قلنور رجاله دن برى ابدال برقوم ملائك

خصالدر كه دنيا انلردن خالى اولماز ايچلرندن برى آخرته انتقال ايتسه مقام منتقله سنه برى نصب اولنوب اكا بدل تسميه اولنور حديث شريفده يدى نفر اولمق اوزره ذكر اولنمشدر انجق محققين هم سبعة رجال قولى افادهٔ حصر ايلمز زيرا حديث آخرده بدلا قرق نفر كسنه اولوب يكرمى ايكسى شامده اون سكزى عراقده اولمق اوزره مرويدر بر حديث شريفده دخى يكرمى ايكسى رجالدن اون سكزى نسواندن اولمق اوزره تصريح بيورلمشدر ديو تحقيق ايلمشلردر بدلادن برى بر موضعدن سفر ايتسه جسدنى اول موضعده كندو صورتى اوزره بر وجهله ترك ايدركه موضع مزبوردن كندوسنى هيچ احد بلمز زيرا جسدى موضعندن مفقود اولماز بدلك معناسى بودر ديمشلردر محى الدين عربى رضى الله تعالى عنه بيوررلر كه افراددن بر جمع واردر (قطابدر) وعددلرى طاقدر (وقطب كه) غوث ايله معبردر اول واحددر كه جميع زمانده حق تعالى‌نك مظهر نظرى اولوب اسرافيل عليه السلام قلبى اوزرينه در يعنى اسرافيل جهانيانه سبب حيات صورى اولديغى كبى قطب الاقطاب دخى سبب حيات معنويدر ومرتبهٔ عليهٔ مزبوره رتبهٔ مخصوصهٔ قطبيت كبرادر كه قطب الاقطاب ايله معبردر ومقام قطبيت كبرى فى الاصل مقام محمد المصطفى عليه صلوات الله الاوفى در وقطب زمان مظهر تام حقيقت محمديه اولمغله من حيث الخلافه نائب مناب مقام قطبيت كبرادر وقطب اعظمه غوث اطلاقى شول زمانده صحيح اولور كه ملتجى اكا التجا ايدوب رجاسى قرين قبول اوله پس تعبير غوث وقت معين ايچون مخصوصدر (امامان) ايكى مرد خاصدر كه برى غوثك يميننده در عبد الرب ايله معبردر و برى يسارنده در عبد الملك ديرلر عبد الربدن افضلدر زيرا غوث بونى استخلاف ايدر (اوتاد) رجالدن درت مرد پاك نهاددر چار كوشهٔ عالمده قائملر اولوب مشرقى‌يه عبد الحى مغربى‌يه عبد الحكيم شمالى‌يه عبد المزيد جنوبى‌يه عبد القادر ديرلر (نجبا) سكز عدد مرد اصفيادر وعند بعض المكاشفين قرق عدد اولوب حمل اثقال ناس واصلاح خلايقه مشغوللردر وحقوق خلايقده متصرفلردر غير خدمتلرى يوقدر (نقبا) اون ايكى عدد رجال اتقيادر كه انلره

مشرف الضمائر ديرلر و بعضيلر نقبا اوچيوز عدد اولان رجالده داخل اولوب مظاهر اسم باطنه در ستائر سرائر بونلره منكشفه اولمغله خفاياى ضمايرى مستخرجلردر ديرلر (ذخائر الله) بر طائفهٔ جليلهٔ عليه دركه حق تعالى انلر ايله عبادى اوزرندن دفع بليه ايدر (ضنائن الله) خواص اولياء كرامدن بر طائفهٔ ذوى الاحترامدركه ظاهر و باطنلرى كمال نورانيت وحق عبوديتده خصوصيتلرى اولديغى ايچون ضنائن الله ديرلر زيرا ضناين خصايص معناسنه در (رجبيون) قرق نفر بر جمع نورمنظردركه اول دخول شهر رجبده بونلره بر ثقل عظيم مستولى اولوركه حركته اقتدارلرى قالمز اواخر رجبه دك ثقل مزبوره تدريج ايله زائل اولوب غرهٔ شعبانده اثر قالماز (امناء الله) ملاميه ايله معروف بر زمرهٔ عليه دركه ظاهراً و باطناً خلق جهانه حاللرى عيان اولماغيچون تاج و كسوه پوشان اولميوب هرنه لباسده بولنديلر ايسه تغير هيئت ايله تبديل شكل وصورت ايتمزلر بلكه ستاره كزين ملامت وتحت قباب عاميده تحت نشين عشق ومحبت اولوب ذوق وجد وحالتلرين طالبان حقيقته بو وجهله حكايت ايدرلر كه

الا اى طالب وجوياى اسرار معانى قلزم درياى زخار محبت حالدر قال ايله اولماز مجرد خرقه وشال ايله اولمز اما عشق ومحبته جاهل اولان غافللر ذكر اولنان مرد كامللرك صورتلرينه نظر ايتدكلرنده انكار وخشونت ايله ذم وغيبت وجفا واذيت ايدوب خزينهٔ انوار محبت ودفينهٔ اسرار حقيقت اولان اينهٔ سينهٔ جلوه نماى ولايتلرين نشان نشابهٔ افك وملامت ايتدكلرى اجلدن ملاميه ايله تعريف ايدرلر مع هذا محبوبان اصحاب ولايت بونلردر شيخ علاء الدولة عروه ده تحقيق ايدركه حضرت فخر كائنات عليه السلامك زمان سعادتلرنده هلال رضى الله تعالى عنه بدلاى سبعه دن ايدى اما بدلاى مزبوره‌يى هر زمانده بر كسنه دن غيريسى بلمز اول كيمسه فوت اولسه واحد آخر ايله مصاحب اولورلر خذيفة اليمانى رضى الله تعالى عنه بدلاى سبعه ايله خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم ميانه‌نده واسطه اولوب طرفيندن ابلاغ سلام خدمتنه اهتمام ايدردى انلر دخى علم كتاب وسنتى خذيفه دن تعلم ايدوب اقامت صلواتده اكا اقتدا ايدرلر ايدى وخذيفه دن

غیریسی انلری بدلادن ایدوکن بیلزدی محی الدین عربی حضرتلری اولیاء مذکورینك مقاملری اقتضاسنجه ذکراولنان اسملره تخصیصلرینك حکمتن بیان ایتمشدر پس من حیث المعنی مردان خدانك جمله سنه علی الاطلاق بدلا دیمك صحیح اولور هرقنغی سالك مجذوب که اخلاق ردیه واوصاف بشریه سن نارمحبت ایله افنا ایدوب سیأتی حسناته مبدل اوله انلره دخی بدلا دیمك موافقدر حضرت مولانا قدس سره بو معنایه اشارت ایدوب بیورر مثنوی کیست ابدال انکه اومبدل شده است * خمرش ازتبدیل یزدان حل شده است

موعظه

بر فحوای عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة دفاین کنوزانوارالهیه وخزائن اسرار نامتناهیه اولان عارف بالله وعالمانك کاهك بعض کلمات انسیهٔ جلیله واوصاف قدسیهٔ جمیله لری من حیث المناسبه نقل وروایت اولندیکه مستمعینك عنایت ربانیه قرین ورفیقلری اولوب اول محرمان حرمسرای وحدتدن برینك دامن هدایتنه تشبث وارادتله دولت سرمدیه حصولنه همت ایلیه خصوصا ملوك مرضیة السلوك که طینت پاك اعتقادلرین زلال مودت ال واصحاب خاتم رسالت علیه السلام ایله تخمیر ولوح سینه لرین ارقام محبت اولیاء صاف سیرت ایله تسطیر ایده لر ایام سعادتلرنده سکان معمورهٔ عرض بالطول والعرض راحت مکین مرحمت وشفقت اولور وزمرهٔ مشایخ وصلحا عزت وحرمت بولور

لمنشئه الفقیر

(کزین پادشاهان جهان سلطان احمدخان * محب خاندان فخر عالمدر بحمدالله)
(کروه اولیا اللهه اخلاصیله راغبدر * نکاه التفاتی زمرهٔ ابراره درهرکاه)
(زمان دولتنده جمله اصحاب ولایتدر * کرك ارکان دیوانی کرك اعیان صاحب جاه)
* سزادر قطب عالم غوث اعظم دیو وصف اولسه *
* جهانه کلمامشدر حق بودرکیم بویله شاهنشاه) *
* نکهدارندهٔ ذات همایونی اولوب دائم *
* کوکل خوشلقلری قیلسون میسر حضرت الله *

فصل سادس درذکر لازمهٔ ملوك عدالت سلوك

سلاطین معدلت نشانك ذات ستوده صفاتلرنده هرنقدر عقل وفراست وذکا وفطنت اولسه لاجرم بر وزیر مشیره محتاجدر که صدقله خدمت ایدوب جهانیانه سبب راحت اوله حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمك درون پاك وسینهٔ تابناکلری انوار وحی والهام ایله جلوه ناك اولوب جلالت قدر وعظم درجاتی ذروهٔ اوجات عالیاتده ایکن اصحاب کزین ایله مشاوره ایچون * وشاورهم فی الامر * قول کریمی نازل اولدی ورسول علیه السلام * ان لی وزیرین فی السما ووزیرین فی الارض اما وزیران فی السماء جبرائیل ومیکائیل واما وزیران فی الارض ابوبکر وعمر * بیورمشلردر وموسی صلوات الله تعالی علی نبینا وعلیه حضرتلری کلیم الله تعالی ایکن * واجعل لی وزیرا من اهلی هارون اخی اشدد به ازری واشرکه فی امری * استدعاسنی ملك علام کلام قدیمی ایله اعلام بیوردی انبیاء عظام علیهم السلام که وزیر ومشیردن مستغنی اولمیه سلاطین جهانك احتیاجی مالا کلامدر حقا که بر وزیر مشتری تدبیر ودستور ارسطو نظیر که عادل وکافی وعاقل ووافی اوله پادشاهك قدری اکمل واجل وذکری احسن واجمل اولور زیرا صدراعظم تعظیم امر وتکریم قدرده جمله دن افخم واکرمدر زمام حل وعقد وقبول ورد وامر ونهی واثبات ونفی وقبض وبسط وهدم وبنا ومنع وعطانك قبضهٔ وکالت مطلقه سنه ودیعت اولنمشدر کلام وخطاب واستماع جواب ورأی باصواب وقمع اعدا وامور عسکر ورعایا اکا مفوضدر عمارت ولایت وصیانت مملکت وطراوت سلطنت اهتمام عالیلرینه وابسته در اوصاف کمالاتله متصف وزیر اصف نظیره مصادف اولدقده التی شیئله معامله بیورلمق کرك (اولا) اقتضاء بشریت ایله برذله صادر اولسه عقوبتنه تبادر اولنمیه (ثانیا) مالنه طمع اولنمیه (ثالثا) شرع وقانونه موافق رجالری بالجمله حیز قبولده واقع اوله (رابعا) هرچند که ملاقات مراد ایده منع اولنمیه (خامسا) حقنده اصحاب اغراض فاسده سوزلری اصغا اولنمیه (سادسا) امور سلطنته متعلق اسرار کندودن کتم اولنمیه کما قیل السلطان یحتاج الی الوزیر العاقل الصالح لیظهر الیه سره ویدبر معه رأیه وزیراعظم دخی غرض

وتعصبدن پاك ومجرد اولوب صبور و متحمل ومتهمل وصاحب تمكين و وقار و بشوش وشيرين گفتار اولمق كرك من كل الوجوه شرع وسنته انقياد واتكا ايليوب اهل بدعت وضلالت وارباب فسق وشناعتی دائره دن دور ايدوب اقبال دولت وثروته فريفته ومغرور اولميه دين ودولت وناموس سلطنت ورعيت ومملكته خلل ويرن افعال واحوالدن پادشاهده بر وضع غير رشيد مشاهده ايدرسه اعادهٔ عادت حميده ايچون بذل همت ايليه صداقت واستقامت ورأی وتدبيرده اصابتی اوجاتكالده دخی اولورسه تعداد حسناتدن احتياط وتحميل جميله دن احتراز ايليه عواطف عليهٔ خسروانی اولان زعامت وتيمار و مناصب صغار وكباری برفحوای * ان الله يامركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها * ارباب استحقاقه اعطا ايليه صلح وصلاح ايله حصولی ممكن اولان امرده جانب صلحی قويوب پادشاهی جنك وحربه تحريص ايله اتلاف خزينه وتخريب بلاد واضاعت نفوس عباد ايتميه علما و صلحايه رغبت و رعايت ايليوب استجلاب دعای خير ايليه التی شيئه دخی محتاجدركه هر وجهله ممدوح الفعال ومحمود الخصال اوله (اولا) متيقظ اولوب برعمله نيت ايتدكده قبل المباشره وجه مخرجن ملاحظه ايليه اول كارك حصولی سلامت ايله متيقن ايسه قوه دن فعله كتوره عاقبتی برفساده بادی واختلال دين و دولته مؤدی اولورسه تركنی اولی كوره (ثانيا) علم كه لازمهٔ دين و دولت اولان اموری احاطه دن عبارتدر تحصيل ايليه تاكه خفايای اشيا مرآت ضميرنده هويدا اوله (ثالثا) شجيع و پردل اولوب امور غير مخوفه دن هراسان اولميه (رابعا) صاحب صداقت اوله تاكه خلقه اعتماد كلی كله (خامسا) برفحوای لكل وقت ادب هر حالده ادبه رعايت ايليه (سادسا) امين اسرار اوله خصوصا اسرار پادشاهی هر وجهله اخفا اولنه كه آخر عمره دك مستور ومكتوم قاله

❊ لمنشئه ❊

بحمد الله بو اوصاف جميله صاحبی حالا
وزير اعظم واكرم علی پاشای عادلدر

نسق ساز امور دين ودولتدر صداقتله
نظيری كلمامشدر دهره حقا بی معادلدر
(تواريخ سلف منظورم اولمشدر على الترتيب
كرك حكام صدر آرا كرك اهل فضائلدر
مسلم اولمامشدر براحد بو صحن عالمده
سزاور ثنا انجق بر ايكی مرد كاملدر
وليكن حق بودر كيم بو وزير اعظم واكرم
كرمكار حميد الخلق ممدوح الخصائلدر
مكارم پيشه عدل انديشه صاحب رأی صائبدر
كلام شرعه راضی حقه قائل خيره مائلدر
حكومتده عليشير ونظام الملكه راجحدر
فلاطون وارسطاليسه حكمتله مماثلدر
وكيل سلطنت بويله وزير بی نظير اولمق
كمال قوة بخت شه نيكو شمائلدر
❊ اميد اولدر خدادن پادشاه واصف عهدك ❊
❊ مراداتی ايكی عالمده دلخواه اوزره حاصلدر ❊

❊ در ذكر علما ❊

خبرده وارد اولمشدركه الملوك حكام على الناس والعلماء حكام على الملوك زيرا حق جل وعلى دنيايی تحصيل سعادت عقبی ايچون ايجاد وانشا ايلمشدر اعظم وسائل سعادت عقبی ايسه عدلدر عدل ايسه معروف ايله امر ومنكردن نهی و زجردر اوامر و نواهی نه ايدیكی كتاب مبينده مبيندر علم كتاب ايسه علماء دينه مخصوص اولديغيچون حق سبحانه وتعالى قرآن كريمنده * كنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر * بيورمشدر تصحيح دين وتأييد شرع مبين علماء عاملين ايله اولور عظم شان وعلو مكانلرينه احاديث نبويه براهين قاطعة البياندر من كل الوجوه رعايت واكرام وتعظيم واحتراملری سلاطين

عظام و وزرای ذوی الاحترامه جمله‌ٔ واجباتدن ایدیکی مستغنی عن البیاندر خصوصا زمرهٔ فقرای مدرسیندن مغدور و بیکس اولنلرك نظام احواله نكاه انداز التفات اولوب تلافیٔ مافات ایله مكافات ایتمك باعث نیل مرادات وسبب دخول جناندر

﴿ لمنشئه ﴾

(علمای کرامه لطف و کرم ✲ اولدیجون باعث حصول مراد)
(پادشاه جهانه لایقدر ✲ ایده لطف ایله انلری دلشاد)
(کایلمشدر بو زمره‌یی اسلاف ✲ التفات و نوازشه معتاد)
(حمد لله جناب احمد خان ✲ اوشه‌کا منجش و پاك نژاد)
(علمایه ایدوب نوازشلر ✲ لطف واحسانی ایلمکده زیاد)
✲ حق تعالی صفای خاطر ایله ✲
✲ ایلیه عمر و دولتن مزداد ✲

﴿ در ذکر کتاب ﴾

اصحاب قلم و ارباب حساب و رقمه رعایت واهل ومستقیم اولنلره رغبت اولنمالودر زیرا سیفدن قلم وضبط ایراد ومصرفه حساب ورقم لازمدر علی الخصوص تراوش کلك معجز بیان منشیان سنجیان روشان ایله تقریر ونكارش خامهٔ عبارت پردازان حسان منشیان ایله منتظم سلك حسن تعبیر اولان نامهٔ همایون پادشاه سلیمان سریر متمم ومكمل محسنات سلطنت جهانكیر ایدیکی محل ریب وكمان دكلدر و یقال السیف والقلم حاكمان فی جمیع الاشیاء ولولا السیف والقلم لماقامت الدنیا و بالجمله قریب و بعیدده اولان هر انسانك رأیی قلم ایله معلوم اولور زیرا عمر انسانی هرنقدر بسیار ومجرب روزكار اولسه كتب ودفاتره نظر ایتمدكجه خاطرده هیچ شی برقرار اولماز علما توصیف کتابده بیورمشلردرکه * فینبغی ان یكون الكاتب فاضلا عالما بالعلوم الشرعیة والادبیة و المعانی والبیان والبدیع والشعر والقوافی والسواجع والسیر لاسیما التواریخ * واحوال اسالیب ملوك السوالف حقا كه بومقوله ذوات معارف كسترنوادر دهر و فرائد عصردن اولوب زینت افزای

فر پادشاهی ایدیکی جای شبهه دكلدر بحسب الصوره حقیر وفقیردخی اولورسه اعراض اولنمیوب رعایت واكرام و التفات اولنمالودر هر پادشاه دل اكاه كه اوصاف مزبوره ایله متصف خدمهٔ كرامه مالك اوله مظهر عواطف پروردكار ایدیكی بی ارتیابدر

﴿ لمنشئه الفقیر ﴾

بحمد الله شهنشاه جهان سلطان احمد خان
بو اوصاف جمیله اهلنی ایتدی جمله استخدام
رواجن بولدی كالای هنر ایام عدلنده
سراسر اولدی ارباب معارف مظهر اكرام
سرای سلطنت ذات شریفیله اولوب معمور
بنای ملك و دولت بولدی تدبیریله استحكام
فلك بیك یل دخی دور ایلسه وفق مراد اوزره
كورلمز بویله ایام شریف معدلت فرجام
كه هر كس ساحهٔ لطفنده منزل بولدی كام الدی
فقط سركشته قالدی تیه غمده تائب ناكام
ایریشور اولدخی بر خطوه ایله صحن مقصوده
ایدرلرسه اكر حال پریشانندن استعلام
خطالردن خدا حفظ ایلیوب ذات همایونی
همیشه ایلیه رونق فزای كشور اسلام

﴿ فصل سابع درذكر امر بالمعروف ونهی عن المنكر ودرجات احتساب ﴾

امر ونهی علمایه واجبدر زیرا دین اسلامه عون ونصرتدر فاما عند البعض آمر وناهی اولانه عدالت شرطدر زیرا نفسنی اصلاحه قادر اولمیان غیری اصلاحه صالح اولمز دیمشلر اما جمهور علما احتسابه شرط عصمت اجماع امته مخالفتدر زیرا عصمت شرط اولسه امر ونهی بابی منسد اولوردی ماعدای انبیا خود معصوم دكلدر دیمشلردر بعضلر دخی احتسابه اذن امام شرطدر آحاد ناسه احتساب

لازم دكلدر دیمشلر ایمدی امر ونهیك طریقی بیلنملیدر اولا منكر بلا تجسس ظاهر اولمق كركدر یوخسه خانهٔ دربسته سنده سترمعصیت ایدن مبتلای ذلاتی تجسس وعیوب ناسی تحسس منهیاتدندر امابلا تجسس ظاهر اولسه كورن مؤمنه نهی واجبدر نهی ایتمسه اثم اولور زیرا رضای معصیت معصیتدر ولكن علماء دین نهی واحتسابده درجات تعیین ایتمشلردر (درجهٔ اولی) منكری رفقله اعلامدر (درجهٔ ثانیه) وعظ ونصیحت ایله منع ایتمكدر (درجهٔ ثالثه) غلظت وخشونت ایله تقریع وتوبیخدر (درجهٔ رابعه) مواعید وعید ایله تخویف وتهدیددر (درجهٔ خامسه) تحقیق وعیددر كه اجرای حد شرع مجیددر (درجهٔ سادسه) سیاست وعقوبتدر كه سلاطینه مفوضدر زیرا هر كس اكا جرات ایتسه باعث فتنه در بناء علی ذلك احتسابه اذن امام شرطدر دیمشلر اكرچه عصمت شرط دكلدر ولكن محتسب اولا كندو نفسنی اصلاح ایتمك شرطدر زیرا نهی ایتدیكی منكری كندو دخی مرتكب اولسه (اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم) قول كریمنده اولان توبیخه داخل اولور پس هر كسده اصلاح نفسه لیاقت اولمدیغی اجلدن شریعت مطهره نك وضعی ایجاب ایدوب معروفی امر ومنكردن نهی و زجر اقتضا ایلدی وهوای نفسه تبعیت ایله احكام شریعته اطاعت ایتمین ارباب غوایتی سیاسته قادر بر سلطان قاهرك وجودی لازم كلدیكه (وانزلنا الحدید فیه بأس شدید) معنای مجیدنی اجرا ایله اصلاح نفوس اشقیا ایلیه پاك عقیدت اولان اخیار امته بر فحوای * هدی للمتقین * كتاب وسنت بدرقهٔ راه هدایت اولور كتاب ایله هدایت یاب اولمیان اهل شقاوته هیبت سیف وسیاست وخشیت قهر سلطان ذی مكنت مانع شقوت وشناعت اولور فلهذا وجود سلاطین وجه ارضده ظل خدا وسبب اسایش برایا اولوب حقیقتده آمر وناهی انلردر اطاعتلری جمله یه واجبدر فرمان جهان مطاعلرندن روكردان اولوب سوء نیت و بغض وعداوت ایدنلر بای حال مظهر قهر وعتاب ومستحق غضب رب الارباب اولمق مقرردر علماء امت ومجموع اهل سنت پادشاه جواره دخی دعای علیهی تجویز ایتمیوب كندو سوء حالندن استغفاره اشتغال ایتسونلر دیمشلر

﴿ لمنشئهٔ الفقیر ﴾

﴿ ظل حقدر پادشاه دین پناه * عالمه اولدرویرن حسن نظام ﴾
﴿ فرضدر خلقه دعای دولتی * بویله فرمان ایلدی فخر الانام ﴾
﴿ مستجاب اولان دعای مسلمین * ادخار ایتسون ملوك ایچون مدام ﴾
﴿ حق تعالی پادشاه عالمك * دولت واقبالن ایتسون بردوام ﴾

﴿ موعظه ﴾

بو مجموعهٔ عبرت انتماده احوال دنیایی انشاء (الدنیا مزرعة الاخرة) مفهومن انها ایچون ایدی لكن بالمناسبه بعض مواد كتب واملا اولنمغین بر فحوای (الكلام یجر الكلام) مستتبع اولوب اطنابه مؤدی اولدی

﴿ مصراع ﴾

(جمله سوزسو یلندی امامدعا سو یلنمدی) خلاصهٔ كلام اقصای مرام بودر كه ذكر اولنان ابرار واخیارك اخلاق حمیده واوصاف جمیله لری ایله تخلق واتصافه سعی واهل سنت وجماعتك اثرینه اقتفا اولنوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امر عالیسنه امتثالا هر بار نفسنی محاسبه یه چكوب هیچ بر نفس مكر نفسدن غافل ونعم دنیویه یه فریفته ومائل اولمامق كرك زیرا نعمت دنیا باعث شقوت اولمازسه نعمتدر شویله كه قلبی شكر نعمادن غافل وماسوایه مائل ایلیه صورت نعمتده نقمت وحقیقتده استدراج وعقوبتدر پس ایمدی دائما شكر نعم پروردكاره دركار وسیأت نفسدن خلاص ایچون استغفار ایله اوقات كذار اولمق كرك و بر مصداق (مااصابك من حسنة فمن الله) (وما اصابك من سیئة فمن نفسك) هر نه حسنات واقع اولورسه حقك فضل وعنایتی وهر نه سیأت صدور ایلسه نفسك شامتی بیلمك كرك فی الحقیقه اكر دنیاده چكلن جور ومحنت واكر عقباده اصابت ایدن الام وعقوبت نفسك شامتی مثلا دنیاده جنایتنه كوره حد اورلمق و بونك امثالی نكبت ومشقته مبتلا اولمق وحقوق وترك صلواة ومنع زكواة واكل ربا وسفك دما و بو مثللو سیأت ایله مستحق عقوبت عقبی اولمق نفسك مكتسباتیدر ایمدی فرصت الده ایكن تیقظ وانتباه اوزره اولوب حق تعالی نك احسانی اولان خلعت انسانیه نك قدر وقیمتی بلنملودر یوخسه

شول روزخسرت وندامتده كه (ياخسرتى على مافرطت فى جنب الله) ندامتى ظاهراولدقده كيمسه دن فائده اولماز دنياى بى طائل ظل زائل وخيال باطل ايدوكن بيلوب (كن فى الدنيا كانك غريب اوعابر سبيل وعد نفسك من اصحاب القبور) مفهوم منيفيله عمل اولنمالودر نتيجه حاويهٔ عميقهٔ دنيادن قضاى پهناى انبقهٔ ملكوته عروج حبل شريعته تشبثدن غيرى ايله ميسر دكلدر

﴿ رباعى ﴾

﴿ جنك در كفتهٔ قرأن و پيبرزن و پس * كانجه قران وخيرنيست فسانست وهوس ﴾
﴿ اول وآخر قرآن رجه باامدوسين * يعنى اندر ره دين رهبر تو قرأن بس ﴾

﴿ لمنشئه الفقير ﴾

﴿ كار دنيا بنم كوزم نورى * ظل زائل حيال باطلدر ﴾
﴿ اخرت فكرنى ايدر دائم * اولكه دنياده مرد غافلدر ﴾
﴿ ايمز اميد امتداد بقا * كه بيلور برخرابه منزلدر ﴾

﴿ فصل ثامن درمذمت دنيا ﴾

بوجهان فانيدن اوزكه برجهان جاودانى واردركه انسانك عاقبت رجعانى اول جهاندر راهى مرك و منزل اولى قبردر اسباب زندكانيسى اعمال صالحه دركه بوجهانده تدارك اولنمغه محتاجدرزيرا افراد انسان بوجهانه تحصيل علم وعرفان و كسب براحسان ايچون كوندرلمشدر كما قال الله تعالى * وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون * دنياى فنا پايان براى امتحان نمايان اولمشدر كه يوم ميثاقده الست بربكم خطابنه قول بلى ايله جوابده اتفاق ايدنلر عهده وفا ايدرلرمى يوخسه نسيان ايله كمكشتهٔ راه طغيان و پسماندهٔ نقض و پيمان اولورلرمى عيان اوله وارسال رسل وانزال كتبدن مراد حق عامهٔ انامى دنيادن ترهيب وسعادت عقبايه ترغيب ايچوندرز يرامشقت اخرت ابدى وعزت ودولتى دخى سرمديدر دنيا قبل الموت اوان حياتده اولان حالاتدن عبارتدر كنيه سى ابوا الفنادر دنائتدن اعتبار اولنورسه دنى وسافل فانى وزائل معناسنه در وقرب معناسنه اولان دنودن اعتبار اولنورسه قريب وعاجل ديمك اولورليلك نهاره ولوجى كبى دنيانك دخى آخرى عقبايه منتهى اولوب

انأفانأ اخرايه قريب اولدوغى ايچون ارباب هدايه دنيامنازل اخرادن برمنزلدر عقلا عبادت حقه تقويت ايچون كسب حلال وطيبه دقت وقدر كفايته قناعت واغنيا خيرات وحسناته رغبت وجلب قلوب عباد اللهه همت ايله دنيايى مزرعهٔ اخرت ايتمشلردر اما جهلا كمال حرص وشهوت ايله دنيانك جمع وتكثيرينه رغبت ايدوب سعادت اخرويه دن محروم قالمشلردر شيخ عطار وصف دنياده بيورمشدر

﴿ رباعى ﴾

﴿ بدنيا دل نه بندد هركه مردست * كه دنيا سرقسراندوه ودردست ﴾
﴿ بكورستان نظركن تا ببينى * كه دنيا همنشينا نراچه كردست ﴾

﴿ فصل تاسع درذكر احوال جنين دررحم مادر ﴾

چونكه نطفه صلب پدردن سفر ورحم مادرى مقرايليه نطفهٔ مردوزن ممتزج ومختلط و برشكل مستدير ماند بيضه مجتمع وبربريله متحد اولوب اول بيضه اولا بياض سود كوپيكى كبى اولوركه استحالهٔ مزبوره يه رغوه ومرتبهٔ زبديه تعبير اولنور ومرتبهٔ مزبوره ده تحريك قوهٔ مصوره ايله نقطهٔ ثلثهٔ دمويه ظاهر اولوب بريسى وسطده مستقر اولوركه محل دلدر بريسى جانب يمينده اولوركه محل جكردر ونقطهٔ ثالثه بو اسلوب اوزره برشكل مثلث ايكى نقطه ميانده فوقانى قرار طوتاركه محل چشم ودماغدر وبوندنصكره محل سره ده برنقطهٔ دمويه ظهور ايدوب نافه معين اولور وبو حالتده اول زبده دورك اوزرينه دومان كبى بربخار جوكوب اورمجك اغندن اينجه برپردهٔ رقيق اولوب صورت جمعيت انسانيه يى تفرقه دن حفظ ايچون احاطه ايدر واعضادن ابتدا هويدا اولان دلدر بعضلر چشم ودماغ دربعضيلر دخى دهاندر ديمشلر وبالجمله حالت اولى ده نطفه وجه مشروح اوزره شكل پذير اولوب حالت ثانيه ده درون شكمده اولان جلد رقيق كه اكه صفاق ديرلر نطفيهٔ زبديه اوزرنده حاصل اولان نقطهٔ دمويه چوككندن تكون ايدن كوبكدن استحالهٔ مخصوصه ايله صورت سره يه مستحيل اولور وحالت ثالثه ده علقه اولور علقه دم غليظ ديرلر وتاء وحدت ايله علقه برپاره اويوشق وپختلنمش قانه ديرلر وحالت رابعه ده علقه مضغه اولور

يعنی كوشت پارەلك مرتبەسنە منقلب اولور وعروق متحركە واعصاب ظاهره
اولوب رؤسای اعضا اولان صورت ودل ودماغ وجكر اشكار اولور وحالت
خامسەدە استخوانلر تكون ايدوب باش اوموزدن وايكی بازواللريلە پهلودن وايكی
اويلق ديزلری واياقلريلە شكمدن منفصل وهر برعضو بربرندن متميز اولوب
هيئات انسانيە بالتمام متشكل اولور بوندنصكره غاذيە ونامیە قوتدن فعلە كلوب
مركب روح انسانی اولان روح حيوانی يە مستعد اولور وحالات انتقالدە ذكر انثی دن
اسرع وايام ظهوری اقلدر زيرا ذكوردە اولان حرارت اناثدە اولان حرارتدن
اشد واكثردر سرعت انتقال ايسە حرارتە كورەدر ووقت انقلابدە نطفۀ
رجل نطفۀ زندن اقوی ايسە باذن الله تعالی جنين اركك اولور نطفۀ زن قوی تر
اولورسە جنين ديشی اولور اما منطوق حديث بودركە نطفۀ پدر رحم مادره
اول اينسە ولد ذكر اولور ونطفۀ مادر اول اينسە انثی اولور وكثرت سبب مشابهت
اولور امام غزالی عليه الرحمه شرح اسماء الحسناسندە تحرير ايلمشلركە جنين بطن
مادردن قدم نهادۀ عالم پهنا اولنجە سرەسی واسطەسيلە رحم مادردە اولان
دم وچركابدن تشرب وتقوی ايدر وهنكام حملك اكثر اوقاتندە وجە پسر مادرك
پشتنە وجە دختر شكمنە متوجە اولوب ايكيسی دخی اللرينك كفنی يوزلرينە طوتوب
وزنخلرين زانولرينە وضع ايدوب هرطرفی بربريلە شويلە مجتمع ومنقبضدركە
نظر اولنسە كويا بركيسۀ دهان بستەدر ووضع حملك وقتی كلدكدە بامر الله تعالی
رحم مادردن جنينە برباد قوی ومخرج مسلط اولوركە بچەيە حركت خروج
حصولە كلكلە ممر مضيقدن عبور وفضای دنيادە ظهور ايدر حكماء مجربين
مدت هنكام استحالات قرق كونەدك تمام اولور ديدكلری حديث شريفك
حكمتە مخالف اولمغلە امام فخر الدين رازی اهل تجاربك قرق كون ديدكلری حالت
اجماليە كورە اولوب استحالات مزبورەنك كمال ظهوری اوج اربعين مروردن
صكره اولمغلە قول حكما حديث شريفە منافی اولمازديو توفيق ايلمشدر لكن علامۀ
بيضاوی تفسيرندە جنين ذكر اولورسە بطن مادردە اوج آی وانثی اولورسە
درت ای تمامندە حركت ايدر ديمشدر فی الواقع ارباب تجربە قتندە ثابت اولان دخی

بودر

بودر پس مدت مزبورەدە خوارج واعضای جنين تسويەقرين اولدقدە روح حيوانی
قبولنە مستعد اولوب صورت انسانيە اتمامە ايريشور كما قال الله تعالی *لقد خلقنا
الانسان من سلالة من طين ثم جعلناه نطفة فی قرار مكين ثم خلقنا النطفة علقة
فخلقناه العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فكسونا العظام لحما ثم انشاه خلقا آخر
فتبارك الله احسن الخالقين* وحكمت الهيەدندركە ارحام امهاتدە اولان نطفۀ
انسانيەيە پدر ومادرندن بعض حالت اثرا ايدر مثلا حين وقاع واوان اجتماعدە
اثنای نزول نطفەدە پدر ومادردن بعض صفات ونيات حسنە وياخود اقوال
وافعال مستحسنە وجودە كلسە اول خيرك اثری نطفەيە سرايت ايدوب رحمدە
انكلە پرورش بولور وحين تولددە سعادت ايلە وجودە كلوب ولد سعادتمند
حسناتە رغبت ايلە صلحای امتدن اولور فامازمان مباشرتدە وآوان نزول نطفەدە
پدر ومادردن افكار فاسدە وآثار كاسدە وياخود اهل حقە انكار وعداوت وبونك
امثالی طغيان وغوايت تبادر ايلسە كذلك نطفيە سرايت ايدوب متولد اولان
ولد معصيت وشقاوت ايلە متصف اولور والدينك برندن حسنە وبرندن سيئۀ
صدور ايلسە نطفە حسنە وسيئۀ ايلە ممتزج اولوب مولود دخی شقاوت وسعادت
ميانندە مترددد اولور تربيەيە مصادف ايدرسە ظلمات شقاوتدن خروج
ونور سعادتە عروج ايدوب * السعيد من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن
امه والشقی قد يسعد * حديث شريفلە بو معنايە دخی اشارت بولنوب بو ذكر
اولنان حال لوح قدردە ممائل اولور مولود مزبور جای مضيق رحمدن فضای
وسيع دنيايە كلدكدە مجموعۀ انسانيەنك اتمامی حد بلوغدە اولور كە اكا بلوغ
جسمانی ديرلر اول مرتبەيە رسيدە اولدقدە عنايت باری تعالی رهبر ويار
اولورسە تكميل كمالات انسانيە ايچون تربيۀ علمای دينە داخل اولوب احكام شرعيە
ايلە تزيين صورت اسلاميە ايدوب حركات وسكنات وكلمات ومعاملاتنی موافق
شريعت نبويە اولور بعدە توحيد افعال وصفاتە ارشاد ايلين تربيۀ ابرار واخيار ايلە
تحصيل اخلاق حميدە ايدوب اطوار وافعال واعمال واحوالی مطابق طريقت
محمديە اولوب راه مستقيم يقيندە ثابت قدم وراسخ دم اولور اما

عياذاًبالله تعالى مظهر عنايت اولمازسه روح بدندن خروج ايتدكده حق تعالى
بيلور كه نه حاله كرفتار اولور (مصراع) مدد الله مدد عون وعنايت سندن* ربنا
آتنا في الدنيا حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا عذاب النار ربنا فاغفرلنا ذنوبنا وكفر
عنا سيأتنا وتوفنا مع الابرار*

موعظه

رتبهٔ انسانيه يه واصل وتحت تكليفه داخل اولدقده هدايت وضلالت ازليدر
لوشاء الله ما اشركنا ديو سمت جبانده جبره كيدنلردن اولميوب * كل ميسر
لما خلق له * معناسن ملاحظه ايله توبه وانابت وامر شريعته متابعت ايلمك كرك
يوخسه فرصت فوت اولدقدنصكره حسرت وندامتك مقدار ذره منفعتي اولماز
مقبول اولان قبل اتيان الايه غيبه ايماندر حين احتضارده احوال آخرت اشكار
اولدقده ايمان وعملك نفعي يوقدر زيرا حالت غرغره ده باب توبه منسد اولور
اول حالده اولان ايمانه ايمان يأس ديرلر حالت احتضارده اولان كيمسه نك
انديشه سي نه مال وملكنه ونه اقربا وفرزندنه ونه فقر وغناسنه در بلكه خاطره
وافكاري آيا بوجان بدندن مفارقت ايتدكده عجبا نائل روح وريحان وياخود
داخل جحيم نيران اولهجقميدر غمنده در

بيت

(بو واقف غيب اولسه بلدرسه بكا اني * بن نيجه ويرم ايا حق حضرتنه جاني)

مناجات

اي كريم وغفار ورحيم وستار غفلت جهالت ايله مرتكب معاصي اولوب نفسيمزه
ظلم ايتدك لطف وكرمكدن رجا ايدرزكه سيأتمزي عفو ومغفرت وتقصيراتمزي
محض فضل واحسانكله ستر ايدوب فعله كلين طاعاتي ايتمش يرينه طوت الهي شفيع
المذنبين نبي محترم محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حرمتنه عنايت بيوريلان
خلعت ايماني قامت صدق وايقانمزدن خلع ايتميوب طريق مستقيم اسلامده
ثابت قدم ايله ودنيا وعقباده زمرهٔ صلحا واتقيادن دور ايتمه

لمنشئه الفقير

(امر دنيايي ايدوب شرح وبيان * باب اول بولدي خيريله ختام)
(باب ثاني غايت ايجازايله * حال عقبايي بيان ايلر تمام)

باب ثاني در بيان احوال عقبى وما يتعلق بها فصل اول در ذكر موت

موت برقومك راحتي وبرقومك آفتي وبرقومك روز دولتي وبرقومك شب محنتي
وبرقومك رنج وعناسي وبرقومك راحت وصفاسي وبرقومه قيامت وبلا
وبرقومه سلامت وشفا وبرقومه نهايت مدة اشتياق وبرقومه بدايت روز فراقدر
شعار كاذبين موتدن فرار كردار صادقين موتي اختيار يله آرزوي رؤيت ديدار
كردكاردر اما تمناي موت هر حالده مطلوب دكلدر زيرا فقر ومصيبت وجفا
وبليته عدم تصبر ايله من حيث العجز تمنيء موت منهيدر كثرت وقوع بلياته
عدم تحمل ايله اولان تمناي موت اشراط ساعتدن ايدوكنه حديث شريف
وارد اولمشدر ايمدي نه تتابع بلياتدن عجز وشكايت ايله تمناي موت ايتمك كرك
ونه مزخرفات دنيايه فرط محبت ايله حريص حيات وصحت ومغلوب هواي
شهوت اولمق كرك اما فتنهٔ دينه متعلق فسادك ظهورندن مفتون اولمامق ايچون
تمناي موت جائزدر نته كيم ادعيهٔ مأثوره دندر * اللهم اني اسئلك فعل الخيرات وترك
المنكرات وحب المساكين وان تتوب علي واذا اردت بعبادك فتنة فاقبضني اليك
غير مفتون * پس نفسي بلايه صبر ايتمامكله تمناي موت بشقه وفتنهٔ دينه مبتلا اولمامق
ايچون تمناي موت بشقه وحب لقاء الله تعالى ايله تمناي موت بشقه حاصل كلام
تمناي موت هر حالده مطلوب مطلق دكل ايسه بالكليه فراموش ايتمك دخي جائز
دكلدر زيرا ذكر موتده منافع كثيره وار در جمله منافعندن بري دنيايه بغض ايراث
ايدوب مزخرفاتنه رغبت ايتدرمز وقليله قناعت وطول املدن فراغت وآخرته
ولقاي حق تعالى يه محبت ايتديرر فلهذا فخر كائنات عليه افضل الصلوات
اكثروا ذكر هادم اللذات بيورمشدر نسأل الله ان يميتني على الايمان ويدخلني بحبوحة
الجنان آمين بحرمة سيد المرسلين

فصل ثاني در ذكر روح انساني وروح حيواني

معجون وجود انسان ایکی شیدن مرکبدر بریسی کالبد عنصریدر که بدن تعبیر
اولنور چشم ظاهرانی ادراکه قادردر و بریسی باطنیدر که چشم ظاهره جلوه کر
اولمیوب نور بصیرت ایله کوریلور انك تعریفی کاه نفس وکاه روح وکاه قلبدر
سعادت و شقاوت اکا مخصوصه در اما حقیقت روحدن اخباره شریعت
مطهره ده رخصت یوقدر زیرا اخباره دخی امکان اولمیوب لسانله تفهیم
مشکلدر ولکن محققین توصیف روحده قابل تعبیر اولانی بویله تحریر ایلمشلرکه
خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلمدن طائفهٔ یهود ماهیت روحدن
سؤال ایتدکلرنده * ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی وما اوتیتم
من العلم الا قلیلا * قول کریمی نازل اولدی زیرا روح عالم امردن اولمغله
عالم خلق اولان حس وشهادت ایله معرفتی میسر دکلدر اما بعضلر قدیم و بعضیلر
عرض دیو غلطه دوشمشلردر روح ایسه ابدیدر لکن حادث اولوب ازلی دکلدر
بوتقدیرجه نه قدیم اولور نه عرض بعضیلر دخی روحی جسم وهم ایتمشلردر جسم خود
قابل تجزی وقسمتدر روح ایسه قسمت وتجزیدن مجرددر لکن قسمت پذیر اولان
بر روح دخی واردرکه قسمتدن عری اولان روحك غیریدر اول روحده انسانله
حیوان مشترکلردر پس من حیث الاعتبار نوعینه منقسم اولوب برینه روح حیوانی
وبرینه روح انسانی تسمیه اولنمشدر وروح حیوانینك منبعی جانب ایسر بدنده اولان
لحم صنوبریدرکه اغذیهٔ مأکولهنك لب الطفی لحم صنوبری یه داخل واندن بردم
رقیق حاصل اولور که اکا سویدای دل دیرلر واول دم اصفانك حرارت غریزیه سندن
بر بخار لطیف متصاعد اولوب وساطت عروق وصوارب ایله اول بخار لطیفك
کیفیتندن قوای بدنیه متأثره ومتحرکه اولور ودماغه صعود ایتدکده حرارتی
اعتدال بولمغله قوهٔ سامعه وباصره ولامسه وقوهٔ نطق وذائقه حصوله کلور
واکر عروق وصوار بدن برینك ممر جریاننده برعارضه واقع اولوب اول بخارك
راه صعودنه سد اولسه اول جانبده اولان اعضا حرکتدن ودم وعروق
جریاندن قالوب فلج واقع اولور واطبا علاجده تدبیر قیلور پس مدهٔ مدیده وطویله
ویاخود بعض بواعث سادهٔ شدیدهٔ غیر مزیله ایله لحم صنوبری یه برودت غالبه

اولدقده

اولدقده تناول غدادن کسسته اولوب اعتدال مزاجه اختلال کلور وقوای بدنیه
افاضهٔ انوار بخار لطیفدن بی بهره اولوب حس و حرکتدن قالمغله فلج کلی
وقوعه کلوب حالت مزبوره یه موت طبیعی تسمیه اولنور ومزاج اعتدالینك بواعث
اختلالنی ایرادایدن ملکه ملك الموت دیرلر وموتهٔ مزبوره یی موت حیوانی ایله
تعبیر ایدرلر اما قلب ایله تعبیر ایتدکلری روحدن حیواناته بهره اولمیوب محل نور ایمان
ومهبط اسرار عرفان اولان اول روحدر که نه جسمدر نه عرض بلکه امر ربانی
ونفخ سبحانی اولان بر نور مجرد شعشعانیدر که انك ماهیتی زبان ایله بیان داخل
دائرهٔ امکان اولمیوب چشم سرانی ادراکه قادر دکلدر اکا موت ایله عدم تطرق ایتمز
* قل الروح من امر ربی * ایهٔ کریمه سندن اوزکه ایله تعریف اولنماز

﴿ فصل ثالث در ذکر عزرائیل علیه السلام و کیفیت قبض کردن ارواح را ﴾

عزرائیل علیه السلام اقوای ملائکهٔ کرامدن اولوب تخمیر طینت ادم ایچون
زمیندن خاك اخذینه مأمور اولمغین قبض روحه دخی مأمور اولدی اولبابده
اکابر معرفت حصوله کلمشدرکه شرحی حد امکانده دکلدر زیرا هر جنسك روحنی
قبض ایتدکده اول جنسك حالنه انسب بر صورت ایله ظاهر و بعض اشخاصه
صورتدن مجرد بساطت ایله باهر اولور مقابلهٔ روحده اول صورت ایله مرئی
اولدقده روح اکا من حیث التعلق تعشق ایدوب جسددن خروج ایدر مثلا
اهل تقوایه صورت حسنهٔ انبیا واولیا وملائکهٔ اصفیا ایله نمایان اولور وارباب فسق
وهوایه انواع صور مرعوبه ایله کورینور وطیوره صورت بازی وعقاب وشکل
ذابح وصیاد ایله ظاهر واکر بسیط غیر مرئی ایله هویدا اولورسه مؤمنینه روایح طیبه
وفجار وفاسقینه روایح مهلکه کیفیتی ایله باهر اولور ابرار واخیار اول رایحهٔ طیبهٔ
راحت افزانك صفاسندن اوج علیینه جولان ایدر وفساق وفجار رایحهٔ سمیه
اذاسیله جان ویرر وروح جسددن بعد الخروج برزخده مانند خواب نائم صور
مکتسبه سیله معزز ویاخود معذب اولوب عرض اکبرده واقع اولهجق احوالنك
انموذجی وعالم برزخ اخرتك مرآتی واقع اولور

﴿ فصل رابع در ذکر قبر و برزخ ﴾

قبرده اولان عذاب وسئوال متحقق الوقوعدر انكاره مجال يوقدر * يثبت الله الذين امنوا بالقول الثابت * قول كريمى ايله سئوال قبره اشارت بيورلمشدر ودخى * النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة * آية كريمه سى عذاب قبر و برزخه دلالت واضحه دردر عذاب قبرك اسبابى بسياردر اعظم اسبابى دنيايه محبت ايلمك و يلان سويلمك وامانته خيانت ونميمه وغيبت و بدنه بول بولاشدرمقدر فلهذا رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم كمال احتراز ايله امر ايدوب * استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر منه * بيورمشلردر ابو الليث رحمة الله تعالى عليه بيورمشلركه عذاب قبردن خلاص درت شيئه ملازمت ايله اولور بريسى صلاته مداومت و بريسى اعطاء صدقه و بريسى تلاوت قرأن و بريسى دخى ذكر وتسبيحه ملازمتدر بونلرك هر برى قبرى واسع ومنور ايدر وفى فضائل اية الكرسى قال رسول الله عليه السلام * من قراء آية الكرسى مرة صرف الله عنه الف مكروه من مكروه الدنيا والف مكروه من مكروه الاخرة ايسره مكروه الدنيا الفقر وايسر مكروه الاخرة عذاب القبر * بين العلماء عذاب قبرده نيجه كلمات واقع اولوب هر برى كندو قولنى تقويت ايچون بر دليل وسند ايراد ايلمشدر اما مختار اولان بودركه ميتك روحى قبرده جسده دخول ايله قالقوب اوتورر سؤال وحساب روح ايله جسده معا واقع اولور روح موتى ايچون خير دعا و بعض خيرات ايدوب ثوابنى اهدا ايله عذاب قبرك تخفيفى بياننده نيجه احاديث شريفه وارد اولمشدر جمله سى بعد الموت نفسك بقاسنه دلالت ايدر ونفوس ناس برزخده وحشرده بر برينه بحسب الاعمال والاحوال مختلطه اولوب لكن حق سبحانه وتعالى عبادنك بعضنه حكمتيله و بعضنه قدرتيله معامله ايدر حكمتيله معامله بيوردیغى عبادنك دنياده اولان كسب و عملنك حقيقتى برزخده صور متناسبه يه منقلب اولوب معانئ سيأت وحسناتنك مشاهده سى ايچون صور مختلفه خلق ايدر وعبد كاسب كندو ايچون احضار اولنان صور مكتسبه يه منتقل اولور مثلا صوم وصلوة وحج وزكات وتسبيحات وتهليلات و بونك امثالى حسناتنك صور متناسبه سنى مهيا بولوب بر عمل جميلك صورتندن بر عمل جميل صورت حسنه سى مشاهداتنه انتقالدن خالى اولماز

صور مكتسبه نك حسن و بهجت ونورانيتى ذلك العملده اولان اجتماع خواطر وحسن مقاصد ضماير وخلوص نيت وقدر طاعت حسبنجه اولور وقبح صورت دخى اعمال سيئه واخلاق رديه ده اولان توغل وانهماكنه كوره متجسد اولور وطاعت ايله معصيت بيننده مذبذب اولان ايچون كاه نورانى وكاه ظلمانى صور مختلفه عرض اولنوب صورمز بوره يه انتقالدن خالى اولمز و بتواتر الانفعال حقايق امور شيأ فشيأ ظاهره وطامهٔ كبرى احد حكمين او زره باهر اولور اما جناب حق تعالى قدرتيله معامله ايدرسه عبد مز بور معانئ عملنده واقع اوليوب صورت قدرت معانيسنى مشاهده ايدر مثلا عبد عاصينك معصيتنى محض كرمى ايله مغفرت ايتمكله صورت طاعات شبهنه انتقال ايدوب الى يوم السؤال صورت حسنه دن بر صورت حسنه و ياخود احسنه انتقالدن خالى اولماز زيرا عملده ناقص ايسه نيتى خالص ايدى نظر ايسه نيته در * كما قال عليه السلام * نية المرء خير من عمله * فلهذا * يحشر الناس على نياتهم * وارد اولمشدر وحق سبحانه وتعالى اجساد انبيا واصفيايى عرض اكل ايتمكه حرام ايدوب انلرك اجساد طاهره لرى الى يوم القيام تازه وطرى طورر كذلك لوجه الله تعالى قتيل فى سبيل الله تعالى اولان شهد انك واوليانك وطعامنه حرام وشبهه لو شئ خلط ايتميوب حلال صرف تناول ايدن اتقيانك ونفسنى احتسابله ميزان شر يعتده وزن ايدن اصفيانك دخى جسدى چورومز نور تقوى ومحبتدن بى بهره اولنلر بو حالى استبعاد ايدرلر

❋ فصل خامس درذكر قيام الساعة ونفخ صور ❋

قيامتك انواعى اوجدر برنوعى قيامت صغرادركه هر كسك موت ايله واقع اولان قهر وفناسى كندويه قيامت اولور كما قال عليه السلام * من مات فقد قامت قيامته * و برنوعى قيامت وسطى دركه عند نفخ الصور الاول مقدمهٔ كبرادن اولان قيامتدركه جميع ناسك ارواحى دفعهٔ واحده ده فجأة قبض اولنوب آسمان وزمين ومافيها اولان جميع اشيا هالك وفانى اولور وقيامت كبرى اولدركه * ونفخ فى الصور فاذاهم من الاجداث الى ربهم ينسلون * فحواى كريمه سى موجبنجه ارواح اولين وآخرين صور اسرافيلدن خروج و بدنلو بدنلرينه ولوج ايتدكلرنده كفار

ومنافقين وعصات برمصداق * قالوايا ويلنامن بعثنا من مرقدنا * نوحه وانين
ايدرلر وزمرهٔ مؤمنين وموحدين * هذاماوعدالرحمن وصدق المرسلون * ديوب
امر الهى جل شانه ايله عرصهٔ عرصاته كيدرلر سعدا كماللرينه لايق درجات جنانه
نائل واشقيا سيئه لرينه موافق دركات عقوبته داخل اولورلر وحالت مزبوره يه
قيامت عظمى تعبير ايدرلر زنادقه و دهريه و حكماء طبيعيهٔ غيرمليه انكار ايدوب
كافر اولمشلردر لكن انلرى دخى كندو عقللرينه كوره الزام وتبكيت وافلاك
قديمدر فنا طارى اولماز ديدكلرين رد وتزييف ايچون كندو اسانلرى اوزره وقوع
قيامتى علماء دين اثبات وتبيين ايتمشلردر حق سبحانه وتعالى قرآن كريمنده وقوع
قيامتى تحقيق ايدوب لكن وقتنى اخفا بيورمشدر اما قبل وقوع الساعه اشراط
ساعاتك امارات وعلاماتى بياننده وارد اولان احاديث شريفه ايله وقتنك
قرب مجيئنه استدلال اولنور وآيات بينات ايله متحقق الظهور اولان زلزلهٔ زمين
قبل الساعه اشراط قيامتدن اولان نفخهٔ اولى ده و بردخى وقوع طامه ده بعث
ايچون اولان نفخهٔ اخراده واقع اولور وصور اسرافيلك عدد ارواح قدر شعوب
وثقوبى واردر ارواحك جمله سى الى يوم القيام صورده محفوظدر امر الهى جل شانه
ايله اسرافيل عليه السلام بعث ايچون صورى نفخ ايتدكده ارواحك هر برينه اماكننده
واصل اولوب مجموع ارواح بى غلط وخطا بدنلو بدنلرينه تعلق ايدرلر واموات ايچون
ايكى برزخ واردر بريسى الى يوم البعث قبورده درو بريسى صورده در برزخ قبور محبس
اجساد و برزخ صور محبس ارواحدر ولفظ برزخ حاجز بين الشيئين معناسنده در
وقت موتدن قيامته دك اولان زمان آراسنه اطلاق اولنور صاحب قاموس من
مات دخله ديو تصحيح ايتمشدر وحشر دخى مجموع خلقك سؤال وحسابى حضور حقده
جمع اوله جقلرندن عبارتدر و برمبتغاى كلام قديم ربانى زمين جامد روزجزاده حى
وناطق وشاهد افعال خلايق اولوب زبان فصيح ايله كردار جهانيانك ناقل اخبارى
اولور كيفيت نطق زمينده اختلاف اولنوب ابو مسلم بو قوله ذاهب اولمشكه يوم سؤالده
هر كس جزاء اعمالنى كوروب سرائر ضماير آشكار اولديغيچون كانه لسان حالله هر فردك
احوالنى سويلمش اولور ومعتزله ديرلر كه بعيد دكلدر زمين جماد اولديغى حالده حق

تعالى

تعالى زمينده اصوات مقطعهٔ مخصوصه ايجاد ايدوب حقيقتده متكلم وشاهد حق
اولور اما جمهور اهل سنت وجماعت قتنده قبول حياته بينه ونطقه زبان شرط
اولمديغى ايچون بويله تحقيق ايدرلر كه خلاق جهانك قدرت تامهٔ بى پايانى زمينى
حيوان ناطق وعاقل قيلوب اوزرنده اولان خلقك لسان فصيح ايله اعمال واحوالن
خبر ويروب عصاتدن شكايت ومطيعلره ثنا ومحمدت ايله شهادت ايدر وحق سبحانه
وتعالى طامهٔ كبرايى كتاب مبيننده يوزعددن متجاوز اسما ايله تسميه ايدوب
اولين وآخرين قبرلرندن طوروب حفاة وعراة ميدان عرصاتده حيران
ودمبسته قالوب كيسه دن كيسه يه درمان اولميوب ملائكه صف صف قائم
اولدقلريچون يوم قيامت تسميه اولندى وجميع انس وجن بريره جمع اولوب
بعد الحساب والسؤال (فريق فى الجنة وفريق فى السعير) اولدقلريچون يوم الجمع
ويوم الفراق دينلدى واوكوندنصكره اويله بركون دخى اولمامغله يوم عقيم
ويوم عظيم (ويوم تبلى السرائر ويوم تقلب القلوب والابصار ويوم تشخص
فيه الابصار ويوم لاريب فيه) بيورلدى واهوال قيامتدن خلاص انواع طاعتله
ميسر ايدوكن تفهيم ايچون هر قيامتى براسم خاصله توصيف بيوروب كاه صاخه
وحاقه وكاه غاشيه وواقعه وقارعه وسارعه وكاه رجفه وزلزله ايله تعريف
واول كونك عقوبتندن تخويف ايلدى طول يوم قيامت عظمى اللى بيك ييله
معادل اولوب مواقف مختلفه واهلنه احوال متباينه واردر اول موقفلرده اولان
حساب وسؤال واحوال واهوال وكيفيت صراط ووزن اعمال وسائر اقوال وافعال
روضة العلماء واحياء العلوم ومشكواة الانوار وبدور السافره وكتب سائره ده
تفصيل اوزره محررومرقوم واكثرناسه معلوم اولمغين بالمناسبه بومقدار بيان ايله
اكتفا اولندى

✻ موعظه ✻

يالكز قيامتك وقوعنى اقرار كفايت ايتمز ودخول ناردن نجات وبرمز اصناف قيامانه
تحصيل معرفتدنصكره هر برقيامتك عقوبتندن سبب نجات اولان طاعاتى خلوص
نيت ايله عمله كتوروب تضرع ونيازه اشتغال ايتمك كرك طاعات نافعه كلمهٔ شهادت

وصوم وصلوة وحج وزكات وسائر اذكار لسانيه وعبادات ومجاهداتدر حضرت
مولانا قدس سره مثنوئ شريفده التزام طاعت بدنيه يه اشارت ايدوب
بيورمشلر * من ازان روميكنم سر بر زمين * تا كواه من بود در يوم دين *

مناجات

يارب دل خلق را برحمت جان ده * درد همه رابصابری درمان ده
من بنده ندانم كه چه می بايد خواست * داننده تويى هرانچه بهتران ده

فصل سادس در وصف جهنم

يزيد رقاشيدن مرويدركه بر كون جبرائيل عليه السلام حضور سيد المرسلينده بالمناسبه اوصاف جهنمی كتب مطولات حاوی اولديغی اوزره تقريره اغاز ايليوب سوق كلام عصاة امتدن توبه سز فوت اولان ارباب كبايرك ناره دخولی احوالنه رسيده اولدقده فخر كائنات عليه افضل الصلوات غايت محزون اولوب حجرهٔ شريفلرندن اوچ كونه دك صلوتدن غيری يره چقمايوب هيچ احده تكلم ايتمديلر نماز ونيازه مشغول اولوب چشم مباركلرندن ريزان اولان قطرات اشك درربار ايله سجده كاهی مالامال ايلديلر يوم ثالثده حضرت فاطمة الزهرا رضی الله تعالى عنها حضور سعادتلرينه كلوب سبب حزن فراوانی استقصا بيوردقلرنده يافاطمه جبريل امين عليه السلام جهنمك بعض اوصافنی ذكر ايدوب امت ضعيفه نك اهل كبائری باب اولدن داخل نار اوله جقلرين خبر ويروب باعث حزن وانفعالم اولمشدر ديو كلام جبريل عليه السلامی تقرير بيورديلر وقتا كه * وان منكم الا واردها كان على ربك حتما مقضيا * ايهٔ كريمه سی نازل اولدی جهنمی نيجه وجهله دخی وصف ايدوب حرها شديد وقعرها بعيد وحليها حديد وشرابها صديد وكلامها هل من مزيد ديو لسان جبريلدن على التفصيل انبا واخبار ايتدكلرنده قلب رقيق فاطمه تحمل ايده ميوب مغشيا عليها اولوب دوشدی مفيقه اولدقده ليتنی لم اولد ديدی حضرت ابوبكر فرياد ايدوب ليتنی كنت شاة ذبحونی يأكلونی ديوب حضرت عمر ليتنی شجرا تقطعونی ديدی حضرت عثمان ليتنی لم اخلق حضرت علی ليتنی امی لم تلدنی ديو هر بری

كريهٔ بسيار ايله بر كونه كفتار ايدوب فرياد ايلديلر مالك بن سلمه ايسه النار النار ديو فرياد ايله صحرايه دوشوب كتدی ونيجه كوندن صكره اصحاب كرام جستجو ايدرك بر جبلِ شامخده ناله وفغان ايدر بولوب حضور رسالتپناهه كتوردیلر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين خزنهٔ نيرانه زبانيه تعبير ايدرلر زيرا لفظ زبانيه فتح زا وتخفيف يا ايله لسان عربده محتسب واعوانی وشرط سلطانی يه اطلاق اولنوب زبانيلر دخی عصاتی ناره طرح ودفع ايتدكلری ايچون زبانيه ايله تسميه اولنمشدر زابن دورتيجی يعنی ايتی ويريجی معناسنه در احوال قبيحه اصحابنی اعلايه عروجه منع واسفل سافلينه رد ودفع ايتدكلری ايچون زبانيهٔ نيران ايله تعريف اولنمشدر امام قرطبی تحقيق اوزره خزنهٔ نارا كرچه كثيره در امامن حيث الكلی ملكات دنيه اون طقوز عدده منحصر اولديغی كبی زبانيه دخی من حيث الرؤسا اون طقوز عدددر هركيم بسملهٔ شريفه مداومت ايلسه بلطف الله تعالى انلردن امين اولور زيرا بسملهٔ شريفه ده اولان اون طقوز حرفك هر بری بر عالمك اداسنده واقع اولمشدر كما قال عليه السلام (من اراد ان ينجيه يوم القيمة من الزبانية تسعة عشر فعليه بقراءة بسم الله الرحمن الرحيم)

زمناجات ويسی مرحوم

يا الهی شرف حضرت پيغمبر ايچون
سپر ماهی ايكی پاره ايدن سرور ايچون
شب اسراده اولان سر مقدس حق
ليلهٔ قدرده كی وقت صفا كستر ايچون
خندهٔ حسن جهانسوزی ايچون صديقك
كريهٔ حضرت يعقوب بلا پرور ايچون
نور صديق نبی معدلت فاروقی
حلم عثمان وكرم كسترهٔ حيدر ايچون
اول ايكی دردل افروز زنا كوش فلك
يعنی اول قرتی العينين شه خيبر ايچون

لطف ایدوب ایتدیکمز جرم وفساده باقه

مغفرت ایله مدد نار جحیمه یاقه

فصل سابع درذکر حوض الکوثر

لفظ کوثر علی وزن فوعل کثرتدن اولوب خیر کثیر معناسنه در واحسان وعطاسی کثیر اولان رجاله دخی بین الاعراب کوثر دیرلر اما سورهٔ کوثرده ابن عطیه ان الکوثر القرآن والنبوة دیو تفسیر وابن اثیر دخی نهایه ده وجه مذکور اوزره تحریر ایلمشدر وبعض مفسرین سبب نزول سورهٔ کوثر دلالتی ایله کوثردن مراد فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها در دیمشلر تحقیق بوندن اقدم مرور ایتمشدر وتوصیف کوثرده وارد اولان احادیث شریفه یوزدن متجاوز ورواة احادیث اللی نفردن زیاده در مضمون منبئ بودر که کوثر جنتدن جریان ایدر بر نهردر که اندن ایچنلر ابدی عطشان اولماز بعضیلر آب کوثرك شربی صراطی عبوردن اولدر دیمشلر لکن کبار سلفك اکثری خصوصا قاضی عیاض علیه رحمة الفیاض حوض کوثردن اسقا صراطی عبوردن صکره اولدوغن ترجیح وبعد الحساب وقوعنی توضیح ایتمشلر حافظ بن حجر ایکی قولك بینی توفیق ایلمشدر اهل سنت وجماعته مخالفت ایدنلر وجور وظلمی عادت وحق کتم وکبائری اشاعت واهل واقرباسنی تحقیر وتذلیل وشرع شریفه مغایر حرکت ایدنلر توبه سز موته مصادف اولورسه شراب طهورو کوثردن محروم ومطرود اولور (اللهم احفظنا من الزیغ والضلال)

فصل ثامن درذکر عفوو مغفرت وسعت رحمت ودخول جنت

(قال الله تعالی ❊ قل یاعبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لاتقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم ❊ حق سبحانه وتعالی بیورر که حبیبم عصاة امتی فضل مغفرتمه دعوت وسعت رحمتم ایله بشارت قیلوب خبر مسرت ویرکه شونلرکه اسراف علی الانفس ایتدیلر رحمت الهیه دن مأیوس اولمیه لر تحقیقا حضرت حق وفیاض مطلق عباد مجرمینك جمیع ذنوبنی مغفرت ایدر علی التحقیق غفور رحیمدر جل شانه اکثر مفسرین بو آیهٔ کریمه کفر وطغیان وقتل نفوس وکثرت آثام ایله اسراف علی الانفس ایدن عاصیلر شاننده نازله اولدوغن روایت

ایتمشلر وبر روایتده حضرت حمزه رضی الله تعالی عنهك قاتلی وحشی حقنده نازله اولمشدر تفسیر بحر العلوم وتذکرهٔ حمدونیه وریاض الابرار ده بعض احادیث متفرقه دن مأخوذ وانس بن مالك رضی الله عنه دن بو وجهله مرویدرکه جناب رب الارباب روز حسابده اهل محشری بعد الحساب دوزخیلری درکات عقاب وبهشتیلری درجات ثوابه فرمان اثناسنده قرق عدد رایات سعادات ایات احضار اولنوب مؤمنین ومؤمناتدن هر برفرقه کندولره مخصوص اولان حسناته کوره بر علمك سایه سنده بواسلوب اوزره جنات عالیاته عزیمت ایدرلر اولا ابو البشر آدم صفی الله ثانیا نوح نجی الله ثالثا ابراهیم خلیل الله رابعا اسمعیل ذبیح الله اندنصکره یعقوب نبی ویوسف صدیق وخطیب الانبیا شعیب وموسی کلیم الله وبرادر امجدی هارون وایوب صبور وداود خلیفة الله وسلیمان امین الله وزکریا وولد محترمی یحیای معصوم وعیسی روح الله که اون بش عدد انبیاء عظام علیهم السلام تمام اعزاز واکرام وتوقیر واحترام ایله عرصهٔ عرصاته علی الترتیب الزم بوردعوت وهر برینه برعلم نور طلعت تعیین اولوب هر برینك سر سعادتنه نوردن بر رتاج وبر رخلعت هدایت ابتهاج عنایت بیوریلوب حاجیان ومعتمران ومستغفران وتائبان علم ادم علیه السلام وشکر کذاران علم نوح علیه السلام وفقرایی اطعام ایدن اهل سخا علم خلیل وارباب صدق وصفا واصحاب تسلیم ورضا علم اسمعیل واهل کریه وحنین علم یعقوب حزین وهوای نفسی ترك ایدنلر وغریبلر علم یوسف واسلام ایچنده سفید ریش اولان پیرلر علم شعیب واهل اخلاص علم موسی واخیار وابرار علم هارون ودرد وبلایه صبر ایدنلر علم ایوب ومقربلر وحق ایله حکم ایدنلر علم داود وعادل اولان ملوك مؤمنین علم سلیمان وحق عشاقلر علم زکریا وزهاد مؤمنین علم یحیی وطلب حق ایچون سیاحت ایدن اهل ریاضت علم عیسی علیهم السلام سایه سنده جمع اولوب قرین حال عرش اعلادن برنو رساطع الظهور لمعان ایدوب اول نورك ایچندن لواء الحمد ایله مسمی برعلم رحمت انتماهویدا اوله که طولی بیك بیلق وعرضی بشیوز ییلق اولوب باشی یاقوت احمر عمودی زمرد احضر وقبضه سی سیم خامدن اوله ونوردن اوچ جناحی اولوب بری مغربده

وبری مشرقده وبری سماء دنیاده مکهٔ مکرمه اوستنه سایه انداز اوله وجناحك برنده
یازلی (بسم الله الرحمن الرحیم) وبرنده (الحمد لله رب العالمین) وبرنده (لا اله الا الله محمد
رسول الله) کلمات سعادت آیاتی قلم قدرت ایله مسطور اولوب هر بر سطری
اظهار صفات جود ورحمت کردکاری ایلیه وعرصهٔ عرصاتده اولان امم ما تقدم
وما تأخر اول لوای نورکستره نظر ایدوب عظمت وشاننده واله وحیران اوله‌لر بعدازان
جانب ایزد متعالدن خطاب رحمت اشتمال صادر اوله که (این النبی الامی العربی
القریشی المکی الحرمی التهامی محمد بن عبد الله خاتم النبیین وسید المرسلین وامام الثقلین
ورسول رب العالمین صلی الله تعالی علیه وعلی آله واصحابه اجمعین) اول سلطان
تخت رسالت وبرهان بخت سیادت رفیع منزلت (کنت نبیا وآدم بین الماء والطین
ووسیع مرحمت وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) حبیب خدا محمد مصطفی علیه صلوات
الاوفی اصناف اعزاز واکرام وانواع تبجیل واحترام ایله مجمع انبیاء عظام علیهم
الصلاة والسلام ومشهد اولیاء کرام اسکنهم الله تعالی دار السلام ومحضر خواص
وعوام وسائر انامده صد هزار هزار ملائکهٔ کرام استقبالی ایله میدان عرصاتی
تشریف ایدوب ذکر اولنان لواء الحمد اول ذات ستوده صفاته تعیین بیوریلوب
فرمان الهی صادر اوله که * من عرف الله فلید خل تحت لوائه * یعنی حق سبحانه
وتعالی حضرتلرین توحید ایله عارف اولان مؤمنلر تحت لواء الحمدده جمع اولوب
سید کونین ورسول ثقلین ایله بهشت عنبر سرشته عزیمت ایتسونلر بوندنصکره
صحابهٔ کرام ایچون الویهٔ رفیعة الشان ترتیب اولنوب اون یدنجی لوا ابو بکر
صدیق رضی الله تعالی عنه ویریلوب متقیلر انك سنجاغی آلتنه جمع اوله‌لر
اون سکزنجی لوا عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه ویریلوب امر بالمعروف ونهی
عن المنکر ایدنلر انده جمع اوله‌لر اون طقوزنجی لوا عثمان رضی الله تعالی عنه
ویریلوب حلیم ورؤف صفاتیله متصف اولان متهجدین انده جمع اوله‌لر یکرمنجی
لوا علی کرم الله تعالی وجهه یه ویریلوب مجاهدلر انده جمع اوله‌لر یکرمی برنجی
جکرکوشهٔ رسول کبریا امام حسن مجتبی وامام حسین شهید کربلا رضی الله تعالی
عنهما سنجاغنده مظلوما قتل اولنلر جمع اوله یکرمی ایکنجی معاذ بن جبل سنجاغنده

علماء

علماء دین جمع اوله یکرمی اوچنجی عبد الله ابن مسعود سنجاغنده قرآن عظیم
تلاوت ایدن جمع اوله یکرمی دردنجی عم نبی حمزه سنجاغنده غزاده شهید اولنلر
جمع اوله یکرمی بشنجی ابو ذر غفاری سنجاغنده فقرا جمع اوله یکرمی آلتنجی بلال
حبشی سنجاغنده مؤذنلر جمع اوله یکرمی یدنجی ابو دردا سنجاغنده رضای حق
ایچون ترك خانمان ایدنلر جمع اوله یکرمی سکزنجی مهاجرین وانصار ایچون بر علم
نصب اولنوب این السابقون الاولون خطابیله کسب اختصاص ایدنلر جمع اوله
یکرمی طقوزنجی علم اولیاء الله ایچون نصب اولنوب * الا ان اولیاء الله لا خوف
علیهم ولا هم یحزنون * قول کریمی ایله مخاطب اولنلر جمع اوله * ان الذین ینفقون
اموالهم فی سبیل الله ثم لا یتبعون ما انفقوا منا ولا اذی * نداسیله اوتوزنجی سنجاق
وضع اولنه * ان الذین تابوا واخلصوا دینهم لله * نداسیله اوتوز برنجی سنجاق
وضع اولنه * ان الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم * خطابیله اوتوز ایکنجی سنجاق
* والذین فی صلوتهم خاشعون * خطابیله اوتوز اوچنجی سنجاق * والذین یمشون
علی الارض هونا * خطابیله اوتوز دردنجی سنجاق * واین الذین لا یریدون علوا
فی الارض ولا فسادا * خطابیله اوتوز بشنجی سنجاق واین الذین تتجافی جنوبهم
عن المضاجع خطابیله اوتوز آلتنجی سنجاق * واین الذین یوفون بالنذر خطابیله
اوتوز یدنجی سنجاق نصب اولنوب واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی
تعریفی وصف شانلری اولان زمره یه اوتوز سکزنجی سنجاق تعیین اولنه بعدازین
صحابهٔ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایچون اوتوز طقوزنجی سنجاق
تخصیص اولنوب امت مرحومهٔ مصطفویه دن اخلاق مزبوره تخلقی اکتساب
ایدن هر بر فرقه سنجاقلری آلتنه واروب مجموع رسل وانبیا توابعیله وصلحا واتقیا
متبوعلریله لواء الحمد فخر کائنات علیه افضل الصلوات سایه سنده جمع اوله‌لر علمدار
لواء الحمد امام علی رضی الله عنه والویهٔ سائره‌نك علمداری ملائکهٔ کرام اولوب
اصناف بهجت وسعادت ایله عرصهٔ عرصاته نهضت وجانب جنات عالیاته عزیمت
ایلیه‌لر فاما ذکر اولنان عباد خواصه مخصوص اولان رایات کرامت
آیاتك سایه سنده جمع اولمغه کسب اختصاص ایتمین مذنبین موحدین عرصهٔ

عرصاتده غمگين قالمغله حاللرينه اغلاشوب (ياويلتنا قدمضت مواكب الفائزين
وبقينا بعدهم خائرين منقطعين فالنا من شافعين ولا صديق حميم) ديو ناله
وانين ايده‌لر يعنى رايات فوز وفلاح واصحاب خير ونجاح كتديلر بزايسه
شآمت ذنوبدن ميدان عرصاتده حيران وسرگردان قالدق نه صلحا واتقيادن
اقربا واشنامز ونه برشفيع شفقت انتمامز واركه مدد رس وچاره ساز اوله ديو
اولقدر فرياد وفغان ايده‌لركه درون پرخونلرندن فوران ايدن سيلاب درد
افتراق درياى جود كرم كريم على الاطلاقى جوش وخروشه كتوروب
رحمت ارحم الراحمين وكرم اكرم الاكرمين زمرهٔ مذنبين موحدينك عفو ومغفرتنه
اقبال ايتمكله وراى بطنان عرشدن برصداى صفابخشا صادر اوله كه (وعزتى
وجلالى انى حميم من لا حميم له وغياث من لاغياث له انا جابر المتكبرين
انا انيس المتوحشين) يعنى عز وجلالم حقيچون اى بيچاره‌لر غمگين اولميه سز كه
خويش بى خويشان بنم شكسته خاطرلرى جبرايدن بنم عنايتمدر متوحشينك انيسى
وخسته كوكللرك جليسى بنم رحمتمدر اى ملائكهٔ مقربين بو بى نوالر اوتوز طقوز
سنجاقدن أبرنده مقروم أوى بولماديسه بو كون اول روز لطف وعطادر كه محض كرم
وجودم اشكار وخزانهٔ فضل و رحمتم كشاده وبديدار ايليم ايمدى خاصة بنم فضل
واحسانمه مخصوص برعلم رحمت احتواواردر كه طاق عرشده نهاده و بو طائفهٔ
شوريده حال ايچون اماده اولمشدر واروب اول رايت رحمتى عرصهٔ عرصاتده
نصب ايديكز كيم اول مذنبين خاطرشكسته‌لر بنم رحمتم سنجاغى سايه سين
پناه ايدينوب مظهر عفو ومغفرتم اوله‌لر ملائكهٔ مقربين دخى فرمان ارحم الراحمين ايله
اول لواى رحمت احتوايى عرصهٔ عرصاته كتوره‌لر اوزرنده خامهٔ قدرت ايله
امة مذنبة و رب غفور يازلمش اوله منادى‌لر ندا ايده‌لر كه هر كيم عمرنده بر كره
كلمهٔ توحيد ايله رطب اللسان اولمش ايسه تحت لواى رحمته داخل اولوب رو براه
گلشنسراى جنان اولسون زمرهٔ مز بوره دخى اول قرقنجى سنجاغك التنه
جمع اولوب حق تعالينك محض رحميتله جنته كيده‌لر جنات عالياتك حق تعبير اوزره
تقريرى بيرون گنجايش حوصلهٔ تعبير وتحرير در اوصاف كرامت اتصافى

كتب مفصلاتده نگاشتهٔ يراعهٔ تحقيق وتفصيل اولمغين بو مختصرده ايراده امكان
اولمدى امام على كرم الله وجهه حضرتلرندن مرويدر كه ملائكهٔ رحمت
فوج فوج كلوب مؤمنلرى جنته سوق ودلالت ايده‌لر جمله دن مقدم حضرت
خاتم رسالت عليه افضل التحيه توجه بيورب مقابلهٔ باب جنتده واقع درخت
سايه دارك تحتنده جريان ايدن ايكى چشمه سارك برندن غسل وبرندن نوش
ايده‌لر بعدازان صنوف جنود ملائكهٔ كرام صف اندر صف قيام ايدوب تعظيم
واحترام ايله سلام ويره‌لر كما قال الله تعالى (وقال لهم خزنتها سلام عليكم طبتم
فادخلوها خالدين) ابتدا حبيب خدا محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى تشريف ايدوب بعده رسل وانبيا واوليا واصفيا
ومؤمنين وسعداعلى مراتبهم داخل جنت اوله‌لر دخوللرى يوم جمعه ده واقع اوله
تنلرندمويدن اثرقالميوب جمله سى صقالسز حوب يوزلو سرمه‌لو كوزلو قو يرجق
صاچلو بيقلرى هنوز دردلمش اوتوز اوچ ياشلو اوله فقراى صابرين اغنيادن
بشيوز ييل اول كيره صبور اولميان فقرا قرق ييل اول كيره اوچ بلوك طائفه
سائر اهل جنتدن مقدم كيره برى شهيدلر و برى شول مملوك اولان قوللر كه
هم افنديسى كندودن راضى اوله وهم عبادت حقده تكاسل ايتامش اوله
و برى كثير العيال اولان فقرا وبر روايتده اوقات خمسه ايچون تجديد وضو ايدنلر
وسراده وضراده حقه حمد ايدنلر اوله رسل كرام نوردن منبرلرده وانبياء عظام
تختلرده واوليا وشهدا واصفيا واتقيا كرسيلرده اوتوروب اول احد سرمدى
الصفات بلاواسطه مرحبا اى بنم خاص قوللرم دوستلرم مقبوللرم ديو خطاب ايليه
وانواع اطعمهٔ جنت ايله ضيافت ايدوب هربرينه تشرقات جلهٔ كرامت الباس ايليه
بعده محبوس زندان نيران اولان عصات مؤمنينك خلاصنه جناب ارحم الراحمينك
عفو ومغفرتى تعلق ايتمكله وساطت جبرائيل امين ايله استشفاعه اذن اولوب شفاعت
سيد الانام عليه السلامدن صكره رسل فخام وانبياء عظام واولياء كرام وبالجمله
اهل جنتك خواص وعوامى بالغاما بلغ شفاعتلر قيلوب عصاة اهل اسلامدن
جهنمده فرد قالميوب جمله سى داخل جنان اولدقدنصكره حضرت اكرم

الاکرمین وارحم الراحمینك دریای رحمت بی کرانی خروشه کلوب عمرنده خیر ایشلمامش طاعت و عبادت ایلمامش قومی قبضهٔ محض کرمی ایله ناردن اخراج وجنته ادخال بیورب کفار ومشرکین و زمرهٔ منافقیندن غیری فردقالمیه ودوزخدن جمله دنصکره آزاداولان کیسه نك اسمی هناد وعلی قول جهنیه اوله حتی وعند جهنیة الخبراليقين مثلی بوکاتلمیحدر

﴿ بیت ﴾

﴿ غرق ایدرعاصیلری برقطره آب مغفرت ﴾
وارقیاس ایت وسعت دریای رحمت نیدوکن ﴾

﴿ فصل تاسع فی ذکر زیاره اهل الجنة ربهم ورؤیتهم له ﴾

زوزجمعه ده اهل بهشت داخل جنت وهربری بحسب المراتب مظهر عنایت رب العزت اولمغله رسل کرام علیهم السلامك ضیافتلری اولوب روزشنبه ملائکهٔ رحمت بهشتیلری ضیافته دعوت ایدوب دارالخلده عزیمت وآدم علیه السلامك مغتنم صحبت ومتنعم نعم ضیافتی اوله و روزیکشنبه جنت نعیمده نوح علیه السلام و روزدوشنبه فردوس برینده ابراهیم علیه السلام و روزسه شنبه جنت مأواده موسی علیه السلام وروزچهارشنبه دارالسلامده عیسی علیه السلام ضیافتلرینه دعوت اولنوب هربرینك نعم کوناکون مکرمتلرندن ذوقیاب اولهلر ویوم الخمیس حضرت ختم شرفنامهٔ رسالت علیه اکمل التحیة ضیافتنه دعوت اولنوب جنت عدنده خوان احسان فراوان فخرجهان ایله مستغرق عطیات بی غایت ومستنشق فوایح مسکیهٔ فیوضات بی نهایه اولهلر ویوم الجمعه زیارت جناب حق وضیافت جمال فیاض مطلقه دعوت اولنمغله مجموع رسل و انبیاء واولیاء اصفیا ومؤمنین اتقیاعتبهٔ علیهٔ باب سدره بالای وحدتسرای خاتم رسالتده جمع اولوب سید اولیا سند انبیا محمد مصطفی علیه من الصلوات الاوفی دخی بدرقهٔ طریقت وصلت اولوب دارالجلاله توجه وعزیمت ایدهلر وکروبیون ملکوت اعلی نورازهردن منابروکراسی ونمارق وزرابی کتوروب رسل فخام منبرلره وانبیاء عظام کرسیلره صعود واولیاء کرام ایله مؤمنان

ذوی الاحترام نمارق وزرابیده قعود ایدوب ملائکهٔ مقربین جواهر بواهر مدح وثنای تهنیت قدوم انبیا واولیا ایچون نثار ایدهلر اولا ابراهیم خلیل علیه صلوات الله الجمیل کندویه نزول ایدن صحف رب جمیلی تبیان وبرخطبهٔ جلیله بیان ایدوب بعده موسی علیه السلام توراتی وداود علیه السلام زبوری وعیسی علیه السلام انجیلی قرائت ایدوب صفابخش جنان اهل جنان اوله پس ازین جناب سید المرسلین عرش برینه همسر برمنبرنور منظر ضیا کستره اعتلا ایدوب قرآن عظیمده اولان کلمات لاهوتیه یی عبارت جبروتیه ایله برمرتبه تحقیق و تدقیق ایلیه که انبیا ومرسلین انکشت تحسینلرین دردهان ایلیوب هزاران هزارافرین ایله مقامات کمالات محمدی یه حیران وارواح انسیهٔ مؤمنین بقدر القابلیات مدارج کشف وعیانه ارتقا ایله مستغرق دریای ذوق وجدان اولهلر قرین حال دست هبوب نفحات احدی الذات رفع حجب تعینات ایتمکله مهمانان سرای وصلت لایزان مشاهدهٔ جمال خدای متعال ایله قریر العین ومقضی الآمال اولوب برمرتبه مغتنم نعم کرم کوناکون اولهلرکه وصف وتعبیری حیطهٔ عقل وادراکدن بیروندر بعده هربری علی احسن الحال مرفه البال رهبریٔ ملائکهٔ کرام ایله مقر ومأوالرینه عودت ایدوب ابدالاباد جنات عالیاتده علی مراتبهم انواع سعادت ایله مخلد وباقی قالهلر

﴿ بیت ﴾

(دهره کلمکده بودرانسانه اقصای مرام * جمله مز شایان ایده بودولته رب العباد)

بحرمت سید المرسلین صلی الله تعالی وعلی اله وصحبه اجمعین سبحان ربك رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمد لله رب العالمین

چون رسید اینجا سخن لب دربست
چون رسید اینجا قلم درهم شکست

لب ببندارچه فصاحت دست داد
دم مزن والله اعلم بالرشاد

خاتمه

حمد الله بنه توفيق ايلدى رب جليل
جلوه پرداز ظهور اولدى بو ترتيب جميل

ذكر اوصاف شه دورانله بولدى شرف
فيض بخش اولسه نوله مانند اثار سلف

محتويدر جملهٔ اسرار علم و حكمتى
منطويدر اعتقاديات اهل سنتى

اكثر احوال اخيار سلف مذكوردر
زبدهٔ اخبار اصحاب شرف مذكوردر

باخصوص آيين واركان سلاطين جهان
غايت ايجاز واجمال اوزره اولمشدر بيان

عالم عقبانك احوالى يازلدى سرتسر
اولدى فهرست مزاياى دوكيتى بو اثر

شامل انواع نصيح اولدى چو فحواى كلام
بولدى بو مجموعه تلخيص النصايح ديو نام

استينلر محنت دنيا و عقبادن نجات
بو كتابه ايلسون توجيه چشم التفات

كاولدى مضمونى دعاى پادشاهى محتوى
ذكر باخير شه عالمپناهى محتوى

بودر اميد و نيازم بو كتاب مستطاب
اوله منظور همايون شه والا جناب

هر كيم ايلرسه بونى تبليغه سعى واهتمام
ايكى عالمده ايده الله مقضى المرام

كر اولورسه بو اثر شايان توجيه نكاه
نائل مقصود اولور نائب دخى بى اشتباه

شعراى عصرك ارجندى مكرمتلو سعدى افنديك اشبو كتابك طبعى حقنده سويلمش اولدقلرى تاريخ بى نظيردر

حضرت عبد العزيز خان هنر انديشه نك
دور عدلنده اولور هر كس معارفله جليس

اول شهنشاه كرم معتادك احسانك اكر
كورسه حيرتده قالوب حاتم اولوردى كاسه ليس

سايهٔ شاهانه سنده رونما اهل كمال
اوله مز عصر جليلى عهد اسلافه مقيس

اشته از جمله معارف پيشه ميرا غبك
همتيله طبع اولندى اشبو آثار سليس

انى تأليف ايلمشيدى مثنوينك شارحى
يعنى عبد الله افندى كيم اوله رحمت انيس

اويله بر غواص درياى حقيقتدر كه تا
فلك اسراره خدا اول ذاتى قيلمشدر رئيس

جوهر تاريخه ويردى كلك سعدى زيب وفر
طبع اولندى حزب تلخيص النصايح پك نفيس

١٢٨٣

ديكر

دله تاريخ جوهر اولدى سانح
فصيحا چيقدى تلخيص النصايح

١٢٨٣

اشبو كتاب مستطاب برنجى دفعه اولمق اوزره روزنامهٔ جريدهٔ حوادث مطبعه سنده
طبع وتمثيل اولنمشدر فى اواخر شعبان المعظم سنه ١٢٨٣